

Civilutskottets betänkande

2016/17:CU1

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Sammanfattning

Civilutskottet tillstyrker såväl regeringens förslag till anslag för 2017 inom utgiftsområde 18 som förslagen om bemyndiganden. Regeringens förslag innefattar bl.a. investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande, stöd till energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer samt stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande. Därutöver görs flera satsningar som syftar till att öka och underlätta bostadsbyggandet. På det konsumentpolitiska området föreslår regeringen bl.a. ett ökat anslag till Konsumentverket för att inrätta ett forum för miljösmart konsumtion och livsstil samt ett ökat anslag till Fastighetsmäklarinspektionen för en mer aktiv, omfattande och underbyggd tillsyn av fastighetsmäklare.

Utskottet tillstyrker även ett motionsförslag om ett tillkännagivande till regeringen som innebär att regeringen omgående bör besluta om en ändring i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader enligt ett tillkännagivande som riksdagen gjorde 2015. Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden.

I betänkandet finns 16 reservationer (S, M, SD, MP, C, V, L och KD). När det gäller anslagen för 2017 har Sverigedemokraterna lämnat en reservation medan ledamöterna för Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna har avstått från att delta i utskottets beslut. De har i stället valt att redovisa sin syn på anslagen inom utgiftsområdet i särskilda yttranden.

Behandlade förslag

Proposition 2016/17:1 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik.

Cirka 40 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2016/17.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	7
Ärendet och dess beredning.....	7
Budgetprocessen i riksdagen	7
Betänkandets disposition	8
Utskottets överväganden.....	9
Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 18	9
Anslag inom utgiftsområde 18	11
Bostadspolitiskt mål	23
Konsumentpolitiskt mål.....	25
Stöd till tillgänglighetsanpassning av bostäder.....	26
Finansiering och tillgång till geodata	28
Översyn av Lantmäteriet	31
Översyn av systemet med kommunala hyresgarantier.....	35
Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	37
Utvärdering av de statliga investeringsstöden	40
Startlån	41
Riktvärden för trafikbuller.....	42
Reservationer	47
1. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 1 (SD).....	47
2. Bostadspolitiskt mål, punkt 2 (V).....	49
3. Bostadspolitiskt mål, punkt 2 (KD)	50
4. Konsumentpolitiskt mål, punkt 3 (M, C, L, KD).....	51
5. Konsumentpolitiskt mål, punkt 3 (SD).....	52
6. Stöd till tillgänglighetsanpassning av bostäder, punkt 4 (SD)	53
7. Stöd till tillgänglighetsanpassning av bostäder, punkt 4 (KD)	54
8. Finansiering och tillgång till geodata, punkt 5 (SD).....	55
9. Finansiering och tillgång till geodata, punkt 5 (L)	56
10. Finansiering och tillgång till geodata, punkt 5 (KD)	57
11. Översyn av Lantmäteriet, punkt 6 (M, C, KD)	58
12. Översyn av systemet med kommunala hyresgarantier, punkt 7 (C)	59
13. Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder, punkt 8 (C).....	60
14. Utvärdering av de statliga investeringsstöden, punkt 9 (L)	61
15. Startlån, punkt 10 (KD)	62
16. Riktvärden för trafikbuller, punkt 11 (S, MP, V)	63
Särskilda yttranden	65
1. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 1 (M)	65
2. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 1 (C)	66
3. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 1 (L)	68
4. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 1 (KD)	70
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	72
Propositionen	72
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17	72
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens anslagsförslag	77

<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens och oppositionens förslag till beställningsbemyndiganden.....	79
<i>Bilaga 4</i>	
Utskottets anslagsförslag	80
<i>Bilaga 5</i>	
Utskottets förslag till beställningsbemyndiganden	81
<i>Bilaga 6</i>	
Reservanternas anslagsförslag	82

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslag inom utgiftsområde 18

a) Anslagen för 2017

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 18 enligt utskottets förslag i bilaga 4.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:1 utgiftsområde 18 punkt 3 och avslår motionerna

2016/17:2229 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD),

2016/17:3145 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkandena 1 och 2,

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 1,

2016/17:3462 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 1,

2016/17:3466 av Ola Johansson m.fl. (C) och

2016/17:3471 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 2.

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att

1. under 2017 ställa ut kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder, kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden och kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor,

2. under 2017 ställa ut kreditgarantier till kreditinstitut som lånar ut pengar till enskilda för förvärv av bostad (förvärvsgarantier) som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 5 000 000 000 kronor,

3. under 2017 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges i bilaga 5.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:1 utgiftsområde 18 punkterna 1, 2 och 4 samt avslår motion

2016/17:3462 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkandena 2 och 3.

Reservation 1 (SD)

2. Bostadspolitiskt mål

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1736 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1 och

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 2.

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (KD)

3. Konsumentpolitiskt mål

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:3147 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 1 och

2016/17:3471 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 1.

Reservation 4 (M, C, L, KD)

Reservation 5 (SD)

4. Stöd till tillgänglighetsanpassning av bostäder

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2009 av Solveig Zander (C) yrkandena 1 och 2,

2016/17:2386 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2,

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 19 och

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 20.

Reservation 6 (SD)

Reservation 7 (KD)

5. Finansiering och tillgång till geodata

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1992 av Robert Hannah och Mathias Sundin (båda L) yrkandena 1–3,

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 35–37,

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkandena 22 och 23 samt

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 24.

Reservation 8 (SD)

Reservation 9 (L)

Reservation 10 (KD)

6. Översyn av Lantmäteriet

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1063 av Jan R Andersson (M),

2016/17:1958 av Kristina Yngwe (C),

2016/17:3056 av Solveig Zander (C),

2016/17:3092 av Anders Åkesson och Per Åsling (båda C),

2016/17:3142 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 2 och

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 21.

Reservation 11 (M, C, KD)

7. Översyn av systemet med kommunala hyresgarantier

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2031 av Kerstin Lundgren (C) och

2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 5.

Reservation 12 (C)

8. Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:3073 av Ola Johansson och Helena Lindahl (båda C) yrkande 1 och

2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 13.

Reservation 13 (C)

9. Utvärdering av de statliga investeringsstöden

Riksdagen avslår motion

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 1.

Reservation 14 (L)

10. Startlån

Riksdagen avslår motion

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 7.

Reservation 15 (KD)

11. Riktvärden för trafikbuller

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen omgående bör besluta om en ändring i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader enligt ett tillkännagivande som riksdagen gjorde 2015, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 9.

Reservation 16 (S, MP, V)

Stockholm den 24 november 2016

På civilutskottets vägnar

Tuve Skånberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tuve Skånberg (KD)*, Johan Löfstrand (S), Ewa Thalén Finné (M)*, Hillevi Larsson (S), Jessika Roswall (M)*, Lars Eriksson (S), Roger Hedlund (SD), Carl-Oskar Bohlin (M)*, Eva Sonidsson (S), Ola Johansson (C)*, Emma Hult (MP), Thomas Finnborg (M)*, Leif Nysmed (S), Mikael Eskilandersson (SD), Robert Hannah (L)*, Nooshi Dadgostar (V) och Johanna Haraldsson (S).

* Avstår från ställningstagande under punkt 1, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utskottet regeringens budgetproposition 2016/17:1 i de delar som gäller utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik och motionsyrkanden från allmänna motionstiden med förslag i frågor som har anknytning till anslagsförslagen. Regeringens förslag till riksdagsbeslut och förslagen i motionerna finns i bilaga 1. Propositionen bygger på en överenskommelse mellan regeringen och Vänsterpartiet.

I bilaga 2 och 3 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2017 och beställningsbemyndiganden samt de avvikelser från dessa som Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna föreslår i sina anslagsmotioner. I bilaga 4 och 5 finns utskottets förslag till anslag för 2017 och beställningsbemyndiganden. Reservanternas anslagsförslag finns i bilaga 6.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsmodellen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i ett första steg fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § riksdagsordningen). Civilutskottet tillstyrkte den 25 oktober 2016 i ett yttrande till finansutskottet regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 18 i budgetpropositionen för 2017 (ytr. 2016/17:CU1y). Riksdagen bestämde den 23 november 2016, med bifall till regeringens förslag, utgiftsramen för 2017 för utgiftsområdet till 6 765 miljoner kronor (prop. 2016/17:1, bet. 2016/17:FiU1, rskr. 2016/17:49).

I detta ärende ska civilutskottet föreslå för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag för utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat. I utskottens beredning av ärenden ingår uppgiften att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst.

2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21). Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet.

Utskottet har mot den bakgrunden analyserat regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 18 i budgetpropositionen. Analysen har syftat till att vara ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har följande disposition: Inledningsvis redovisar utskottet sina synpunkter på regeringens resultatredovisning i förhållande till de bostadspolitiska och konsumentpolitiska målen. Därefter behandlas de förslag i budgetpropositionen och i motioner som gäller anslag inom utgiftsområde 18 för 2017. Sedan behandlas motionsförslag om de bostadspolitiska och konsumentpolitiska målen samt motionsförslag som väckts under allmänna motionstiden 2016/17 om vissa åtgärder som kan påverka anslagsbehoven inom utgiftsområdet. Dessa förslag har emellertid inte bedömts avse åtgärder som skulle kunna påverka anslagsbehovet för 2017. Sist behandlas ett motionsförslag om riktvärden för trafikbuller som enligt motionärerna bör genomföras senast den 1 januari 2017. Med beaktande av tidsaspekten har utskottet valt att behandla förslaget i detta betänkande.

Utskottets överväganden

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 18

Propositionen

Utgiftsområde 18 är uppdelat i två områden: Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet samt Konsumentpolitik. Riksdagen har beslutat om ett bostadspolitiskt mål och ett konsumentpolitiskt mål för utgiftsområdet.

Målet för Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Med utgångspunkt från det övergripande målet anges delmål för områdena samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet. Resultatet redovisas för nämnda områden, hållbar stadsutveckling och för forskningsfrågor. När det gäller områdena samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet anges att resultatredovisningen görs utifrån delmålen för respektive område. Resultatindikatorer finns för områdena samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet.

Målet för konsumentpolitiken är väl fungerande konsumentmarknader och en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion. Det nu gällande konsumentpolitiska målet godkändes av riksdagen hösten 2015 och ersatte målet Konsumenterna har makt och möjlighet att göra aktiva val.

För konsumentpolitiken används följande indikatorer och andra bedömningsgrunder vid resultatbedömningen.

- Konsumenters möjligheter att känna förtroende för näringsidkares affärsmetoder och för att det finns ändamålsenliga konsumenträttigheter, bl.a. andel näringsidkare som följer Allmänna reklamationsnämndens rekommendationer
- Konsumenters möjligheter att lita på att produkter är säkra
- Konsumenters tillgång till stöd
- Förutsättningar för en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion.

I budgetpropositionen anför regeringen att den fjärde bedömningsgrunden har lagts till på grund av det nya målet och att en resultatbedömning i årets budgetproposition därför bara delvis kan göras i förhållande till den bedömningsgrunden.

Utskottets ställningstagande

Det pågår sedan flera år en dialog mellan riksdagen och regeringen om hur regeringens resultatredovisning kan förbättras. Utskottet ser positivt på detta utvecklingsarbete och anser att det är viktigt att dialogen om utveckling av regeringens resultatredovisning fortsätter.

En utgångspunkt för utskottets genomgång av regeringens resultatredovisning har varit att det ska vara möjligt att följa kopplingen mellan mål, gjorda insatser, uppnådda resultat och regeringens anslagsförslag.

Utskottet vill inledningsvis betona att det är viktigt att strukturen på regeringens resultatredovisning är logisk och tydlig, eftersom detta bidrar till en ökad förståelse för hur statliga anslagsmedel används och vilka resultat de får. Det är önskvärt att regeringens resultatredovisning koncentreras till att redovisa och bedöma faktiskt uppnådda resultat av genomförda statliga insatser i förhållande till målen och att sambandet mellan mål, resultat och de beslutade anslagen tydligt framgår.

Årets resultatredovisning för området Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet har i vissa delar en tydligare struktur än tidigare. Enligt utskottets mening kan dock resultatredovisningens struktur och innehåll utvecklas ytterligare. Liksom i fjolårets resultatredovisning är det fortfarande i vissa fall svårt att urskilja vilka resultat som faktiskt har uppnåtts, eftersom redovisningen av resultat blandas med redovisning av insatser och mer allmänna beskrivningar inom området. Till exempel är avsnittet Analys och slutsatser (3.5.7) även i år omfattande och innehåller information som inte har direkt betydelse för bedömningen av om målet uppfyllts. Enligt utskottets mening skulle läsbarheten öka om resultatredovisningen renodlades och tyngdpunkten lades på uppnådda resultat av statliga insatser.

Med utgångspunkt från det övergripande målet anges delmål för områdena samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet. För områdena görs resultatredovisningen utifrån dessa delmål. Sedan tidigare finns resultatindikatorer för områdena samhällsplanering, bostadsmarknad och byggande. Utskottet anser att det är positivt att resultatindikatorer nu även finns för området lantmäteriverksamhet. Som utskottet påpekade i förra årets budgetbetänkande är dock några av indikatorerna allmänt hållna. När det gäller andra av de valda indikatorerna, t.ex. Antal sociala kontrakt (området bostadsmarknad), Räntabilitet i byggföretag och Energianvändning per areaenhet (området byggande) är dessa däremot något begränsade.

Utskottet anser att riksdagens möjlighet att ta del av regeringens resultatinformation underlättas om regeringen redovisar sin bedömning av uppnådda resultat i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om. I förra årets budgetbetänkande ansåg utskottet att det för området Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet fanns en svag koppling mellan resultat och mål. Utskottet anser alltså att det behövs en tydligare koppling mellan resultat och det mål som riksdagen beslutat. Vidare vill utskottet, liksom förra året, framhålla vikten av tydliga indikatorer som speglar

utvecklingen av resultaten av statens insatser och har en koppling till det riksdagsbundna målet. Utskottet anser att det är önskvärt att regeringen fortsätter arbetet med att utveckla resultatredovisningen för området.

När det gäller området Konsumentpolitik anser utskottet att resultatredovisningen i huvudsak har en ändamålsenlig form och struktur. I förra årets budgetbetänkande framhöll utskottet att det vore önskvärt att regeringen i större utsträckning kompletterar resultatredovisningen med tidsserier, diagram och tabeller för att öka överskådligheten och underlätta för utskottet att följa resultatutvecklingen över tid. Det är därför positivt att redovisningen i fråga om Fastighetsmäklarinspektionen nu även innehåller en tabell med uppgifter om antalet disciplinärenden och ärendeutvecklingen över tid. Fortfarande redovisas dock vissa uppgifter om bl.a. myndighetsinsatser i löpande text utan att antal eller liknande framgår.

Resultat redovisas med utgångspunkt från de fyra bedömningsgrunderna som redovisas ovan. Eftersom den fjärde bedömningsgrunden har lagts till på grund av det nya målet kan en resultatbedömning i årets budgetproposition bara delvis göras i förhållande till den bedömningsgrunden. Liksom i förra årets resultatredovisning ligger tyngdpunkten på redovisning av olika insatser som gjorts inom området. Avsnittet Analys och slutsatser (4.4.3) är bra disponerat och innehåller en bedömning av måluppfyllelsen. Inom området Konsumentpolitik pågår ett utvecklingsarbete bl.a. med anledning av det nya målet. Utskottet ser fram emot resultatet av utvecklingsarbetet.

Avslutningsvis vill utskottet tillägga följande. Riksdagen beslutade förra hösten om flera stora satsningar inom utgiftsområde 18. Flera nya anslag inrättades inom den bostadspolitiska delen av utgiftsområdet. Inom det konsumentpolitiska området förstärktes flera anslag. Även i år föreslår regeringen stora satsningar inom utgiftsområdet. Utskottet förutsätter att regeringen i kommande budgetpropositioner återkommer till riksdagen med en tydlig redovisning av hur medlen använts och vilka resultat som uppnåtts.

Anslag inom utgiftsområde 18

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslag och lämnar bemyndiganden för 2017 inom utgiftsområde 18 i enlighet med regeringens förslag. Oppositionspartiernas alternativa förslag till anslagsfördelning och om bemyndigandena avslås.

Jämför reservation 1 (SD) och särskilda yttrandena 1 (M), 2 (C), 3 (L) och 4 (KD).

Propositionen

I budgetpropositionen för 2017 (2016/17:1) föreslår regeringen att ramen för utgiftsområde 18 ska uppgå till cirka 6 765 miljoner kronor, varav 6 520 miljoner kronor för området Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande och lantmäteriverksamhet och 244 miljoner kronor för området Konsumentpolitik.

Propositionen bygger på en överenskommelse mellan regeringen och Vänsterpartiet. Nedan följer en kortfattad redovisning av regeringens förslag för respektive anslag inom utgiftsområdet. Under vissa anslag redovisas även förslag om bemyndiganden om ekonomiska åtaganden för regeringen att ingå under 2017, vilka innebär utgifter för de kommande åren.

1:1 Bostadspolitisk utveckling: Anslaget får användas för utgifter för insatser inom det bostadspolitiska området. Regeringen anger i propositionen att den har inlett ett arbete som syftar till förbättra bostadsmarknadens funktions sätt. För att kunna fortsätta detta arbete på ett effektivt sätt är det enligt propositionen viktigt att regeringen snabbt kan inhämta beslutsunderlag och vid behov vidta åtgärder. För att finansiera länsstyrelsernas pågående uppdrag att stödja kommunerna i deras arbete med inträde och etablering på bostadsmarknaden föreslår regeringen att anslaget tillförs 4 000 000 kronor för det fortsatta arbetet 2017. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 24 000 000 kronor till anslaget 2017.

1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag: Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Bestämmelserna om stödet finns i förordningen (2002:664) om statligt stöd för vissa kommunala åtaganden för boendet. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 99 500 000 kronor till anslaget för 2017. Dessutom föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2017 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför ett behov av framtida anslag på högst 43 000 000 kronor 2018–2025.

1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att anordna bostad: Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner som går i borgen för enskilda hushålls skyldighet att betala hyra för sin bostad (kommunala hyresgarantier). Bestämmelserna om stödet finns i förordningen (2007:623) om statliga stöd för kommunala hyresgarantier. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 43 000 000 kronor till anslaget för 2017.

1:4 Boverket: Anslaget får användas för Boverkets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för internationellt arbete. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 253 791 000 kronor till anslaget för 2017. Det ökade totala anslaget för Boverket inkluderar följande insatser: Boverket föreslås fortsätta vissa kompetensinsatser i fråga om plan- och bygglagen. För detta ändamål föreslås anslaget öka med 15 000 000 kronor årligen 2017–2020. Dessutom avser regeringen att göra en grundlig översyn av bygg- och konstruktionsreglerna för att underlätta bostadsbyggandet. För detta föreslås anslaget öka med 10 000 000 kronor årligen 2017–2019. Regeringen föreslår också att ett informationscentrum för hållbart byggande inrättas i syfte att bidra till en ökad

energieffektivisering i det befintliga beståndet och genomförandet av direktivet om byggnaders energiprestanda och energieffektiviseringsdirektivet. För detta ändamål föreslås anslaget öka med 10 000 000 kronor årligen från 2017.

I anslutning till regeringens förslag om Boverkets anslag redovisas även uppgifter om det system med kreditgarantier som administreras av Boverket. Garantin ger långivaren ett skydd mot kreditförluster och minskar behovet av topplån eller egen kapitalinsats för den som bygger bostäder. Bestämmelserna om kreditgarantier finns i förordningen (2004:105) om statlig kreditgaranti för lån för bostadsbyggande m.m., förordningen (2002:664) om statligt stöd för vissa kommunala åtaganden för boendet och förordningen (2008:20) om statliga kreditgarantier för förvärv av bostad. Dessa garantier finansieras utanför statens budget genom avgifter som ska täcka både garantiverksamheten och förvaltningskostnaderna. Avgifterna ska också täcka finansieringen av sådana fastighetsförvärv som Boverket undantagsvis får göra för att skydda statligt garanterade lånefordringar.

I propositionen föreslås att regeringen bemyndigas att under 2017 ställa ut kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder, kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden och kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor.

Dessutom föreslås regeringen bemyndigas att under 2017 ställa ut kreditgarantier till kreditinstitut som lånar ut pengar till enskilda för förvärv av bostad (förvärvsgarantier) som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 5 000 000 000 kronor.

1:5 Statens geotekniska institut: Anslaget får användas för Statens geotekniska instituts (SGI) förvaltningsutgifter. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 45 947 000 kronor till anslaget för 2017.

1:6 Lantmäteriet: Anslaget får användas för Lantmäteriets förvaltningsutgifter. Lantmäteriet bedriver även avgiftsbelagd verksamhet. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 554 131 000 kronor till anslaget för 2017. Det ökade anslaget för Lantmäteriet inkluderar följande insatser: För att finansiera Lantmäteriets arbete med tillståndsgivning för spridning av sammanställningar av geografisk landinformation som inhämtats från luftfartyg genom fotografering eller liknande registrering föreslår regeringen att anslaget ökas med 2 000 000 kronor årligen från 2017. Motsvarande belopp minskas för anslag 1:1 Förhandsverksamhet och beredskap inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap. Anslaget föreslås vidare öka med 34 569 000 kronor från och med 2017 för att varaktigt finansiera nationella digitala grunddata. Det innebär ett avgiftsfritt utbyte av registerinformation (grunddata) i statlig sektor från Lantmäteriet när det gäller fastighetsregistret och viss geografisk information.

1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer: Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till energieffektivisering och renovering av flerbostadshus upplåtna med hyresrätt samt för stats-

bidrag till förnyelse av utomhusmiljöer. Anslaget får även användas för merkostnader för att administrera anslaget. Bestämmelserna för stödet finns i förordningen (2016:837) om stöd för renovering och energieffektivisering i vissa bostadsområden. Stödet till förnyelse av utomhusmiljöer regleras i förordningen (2016:398) om stöd till utemiljöer i vissa bostadsområden. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 1 000 000 000 kronor för anslaget 2017. Dessutom föreslås riksdagen bemyndiga regeringen att under 2017 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 400 000 000 kronor 2018–2020.

1:8 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande: Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner som bidrar till ökat bostadsbyggande. Anslaget får även användas för merkostnader för att administrera anslaget. Bestämmelserna för stödet finns i förordningen (2016:364) om statsbidrag till kommuner för ökat bostadsbyggande. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 1 800 000 000 kronor till anslaget för 2017.

1:9 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande: Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för att anordna nya hyresbostäder och bostäder för studerande. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 2 700 000 000 kronor till anslaget för 2017. Högst 28 000 000 kronor av anslaget får användas för merkostnader för att administrera anslaget. Dessutom föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2017 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 000 000 000 kronor 2018–2020.

2:1 Konsumentverket: Anslaget får användas för Konsumentverkets förvaltningsutgifter. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 156 254 000 kronor för 2017. I detta ingår en ökning av anslaget med 11 000 000 kronor för 2017 för att arbeta med att stimulera till en miljömässigt mer hållbar konsumtion. För detta ändamål föreslår regeringen att ett forum inrättas i Konsumentverkets regi och att myndigheten får i uppdrag att aktivt verka för en mer miljösmart konsumtion och livsstil. Den finansiella satsningen ingår i den strategi för hållbar konsumtion som regeringen presenterar i propositionen. Anslaget beräknas i denna del öka med 14 000 000 kronor för 2018 och med 9 000 000 kronor fr.o.m. 2019.

2:2 Allmänna reklamationsnämnden: Anslaget får användas för Allmänna reklamationsnämndens förvaltningsutgifter. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 43 732 000 kronor till anslaget för 2017.

2:3 Fastighetsmäklarinspektionen: Anslaget får användas för Fastighetsmäklarinspektionens (FMI) förvaltningsutgifter. I propositionen redovisar regeringen att den avser att höja de årliga avgifterna för fastighetsmäklare som FMI har rätt att ta ut enligt fastighetsmäklarlagen (2011:666). Regeringen ser ett behov av att FMI bygger upp en tillsynsverksamhet som säkerställer en mer aktiv, omfattande och underbyggd tillsyn av fastighetsmäklare. Regeringen föreslår därför att anslaget ökar med 3 000 000 kronor för 2017 och permanent med 6 000 000 kronor fr.o.m. 2018. Anslagshöjningen beräknas medföra att

fem årsarbetskrafter tillkommer vid myndigheten. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 21 372 000 kronor till anslaget för 2017.

2:4 Åtgärder på konsumentområdet: Anslaget får användas för utgifter till stöd för kunskapsbyggande på konsumentområdet, stöd till kommuners konsumentverksamhet samt för stöd till det civila samhällets organisationer som på olika sätt främjar konsumenternas intressen. Stödet till det civila samhällets organisationer regleras i förordningen (2007:954) om statligt stöd till organisationer på konsumentområdet. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 18 459 000 kronor till anslaget för 2017.

2:5 Bidrag till miljömärkning av produkter: Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till utveckling av miljömärkningskriterier för konsumentprodukter och vid behov till information om märkningen. Statsbidraget betalas till Miljömärkning Sverige AB som ansvarar för det nordiska miljömärkningssystemet Svanen och EU-miljömärket EU Ecolabel i Sverige. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 4 374 000 kronor till anslaget för 2017.

Motionerna

Förslag om en annan fördelning av anslagen inom utgiftsområde 18 för 2017 läggs fram i fem motioner av M, SD, C, L respektive KD. I motionerna finns även förslag om anslagens närmare ändamål och om de bemyndiganden som regeringen föreslagit för anslagen. I bilagorna 2 och 3 finns sammanställningar som visar hur motionsförslagen avviker från regeringens förslag när det gäller anslagen och bemyndigandena.

Inom staten genomförs årligen en pris- och löneomräkning av anslag för förvaltnings- och investeringsändamål. Detta görs för att återspegla pris- och löneförändringar i övriga samhället så att anslagen inte förlorar köpkraft. I sina budgetmotioner föreslår M, C, L och KD en begränsning av de årliga anslagsökningarna i pris- och löneomräkningssystemet för statsförvaltningen – motion 2016/17:3350 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M), motion 2016/17:3494 av Annie Lööf m.fl. (C), motion 2016/17:3419 av Jan Björklund m.fl. (L) och motion 2016/17:3320 av Andreas Carlson m.fl. (KD). Syftet är öka statsförvaltningens kostnadseffektivitet. Inom utgiftsområde 18 påverkar detta anslagen 1:4–1:6 och 2:1–2:3, dvs. anslagen till myndigheterna.

Moderaternas förslag till anslag för 2017

I motion 2016/17:3145 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 1 föreslås att riksdagen anvisar medel för 2017 enligt regeringens förslag när det gäller fyra anslag. För tio anslag föreslås följande förändringar i förhållande till regeringens förslag:

1:1 Bostadspolitisk utveckling: Anslaget föreslås minskas med 1 miljon kronor.

1:4 Boverket: Anslaget föreslås minskas med 21,846 miljoner kronor. Motionärerna vill inom ramen för Boverkets anslag fokusera på innovativt byg-

gande. De menar att möjligheterna till ny teknik och effektiva produktionsmetoder behöver främjas. Främst handlar det om ändringar i regelverken och bättre möjligheter till undantag från plan- och bygglagen (PBL), men även andra satsningar som utredningar och stöd till projekt kan i viss utsträckning behövas.

1:5 Statens geotekniska institut: Anslaget föreslås minskas med 217 000 kronor.

1:6 Lantmäteriet: Anslaget föreslås minskas med 85 000 kronor. Motionärerna vill prioritera Lantmäteriets arbete med att korta ner väntetiderna kopplade till fastighetsbildning, och föreslår med anledning av detta att riksdagen gör ett tillkännagivande till regeringen om förstärkning av Lantmäteriet (yrkande 2).

1:7 Energieffektivisering och reovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer: Motionärerna föreslår att anslaget på 1 000 miljoner kronor minskas med motsvarande belopp, och medelstillelningen avstyrks därmed.

1:8 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande: Motionärerna föreslår att anslaget på 1 800 miljoner kronor minskas med motsvarande belopp, och medelstillelningen avstyrks därmed.

1:9 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande: Anslaget på 2 700 miljoner kronor föreslås minskas med motsvarande belopp, och medelstillelningen avstyrks därmed.

2:1 Konsumentverket: Anslaget föreslås minskas med 8,774 miljoner kronor. Motionärerna vill att man inom anslaget prioriterar att Hallå konsument ska fortsätta utvecklas och att man prioriterar arbetet med konsumentupplysning kopplat till nya branscher och arbetet mot oseriös konsumentkreditgivning.

2:2 Allmänna reklamationsnämnden: Anslaget föreslås minskas med 467 000 kronor.

2:3 Fastighetsmäklarinspektionen: Anslaget föreslås minskas med 3,128 miljoner kronor.

Sverigedemokraternas förslag till anslag för 2017

I motion 2016/17:2229 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD) föreslås förändringar i förhållande till regeringens förslag för fyra anslag enligt följande:

1:6 Lantmäteriet: Anslaget föreslås ökas med 100 miljoner kronor för att se till att de senast uppdaterade kartorna ska finnas tillgängliga kostnadsfritt.

1:7 Energieffektivisering och reovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer: Anslaget föreslås minskas med 750 miljoner kronor.

1:8 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande: Motionärerna föreslår att anslaget på 1 800 miljoner kronor minskas med motsvarande belopp, och medelstillelningen avstyrks därmed.

1:9 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande: Anslaget föreslås minskas med 2 000 miljoner kronor.

Dessutom innebär motionen förslag om att det ska inrättas två nya anslag inom utgiftsområde 18. Det första anslaget benämns Regional bostadsplanering och för det föreslås ett anslag på 50 miljoner kronor årligen. Det ska bidra till en ökad samordnad regional planering för att kunna möta de behov som uppstår och för att ge kommunerna den kompetens som behövs för bostadsplanering. Det andra anslaget benämns Tillgänglighetsanpassning av bostäder och för det föreslås ett anslag på 25 miljoner kronor årligen. Det ska fungera som ett stimulansbidrag för att tillgänglighetsanpassa äldre byggnader som inte är anpassade för funktionshindrade.

Motionärerna vill även avsätta 250 miljoner kronor per år till områdesplanering och upprustning av bostäder och omgivande miljöer för att skapa trygghet i utsatta områden. De vill också tillföra kommunerna ett investeringsbidrag för äldre bostäder som tillsammans med tidigare anslag ska uppgå till totalt 300 miljoner kronor.

Centerpartiets förslag till anslag för 2017

I motion 2016/17:3466 av Ola Johansson m.fl. (C) föreslås förändringar i förhållande till regeringens förslag för 12 anslag enligt följande:

1:1 Bostadspolitisk utveckling: Anslaget föreslås minskas med 4 miljoner kronor till följd av att motionärerna föreslår att regeringens förslag om att öka finansieringen av länsstyrelserna avslås.

1:4 Boverket: Anslaget föreslås minskas med 35,850 miljoner kronor till följd av att motionärerna dels avvisar regeringens förslag om kompetensinsatser i fråga om plan- och bygglagen och översynen av bygg- och konstruktionsreglerna för att underlätta bostadsbyggandet, dels genom att det föreslagna informationscentret för hållbart byggande föreslås finansieras genom en omprioritering av Boverkets befintliga förvaltningsanslag i stället för genom nya anslag.

1:5 Statens geotekniska institut: Anslaget föreslås minskas med 217 000 kronor.

1:6 Lantmäteriet: Anslaget föreslås minskas med 36,659 miljoner kronor till följd av att förslaget om avgiftsfri nationell grunddata avslås.

1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer: Motionärerna föreslår att anslaget på 1 000 miljoner kronor minskas med motsvarande belopp, och anslaget avstyrks därmed.

1:8 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande: Anslaget på 1 800 miljoner kronor föreslås minskas med motsvarande belopp, och medelstillelningen avstyrks därmed.

1:9 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande: Anslaget på 2 700 miljoner kronor föreslås minskas med motsvarande belopp, och medelstillelningen avstyrks därmed.

2:1 Konsumentverket: Anslaget föreslås minskas med 11,770 miljoner kronor till följd av att motionärerna avvisar regeringens förslag om att inrätta ett forum med uppdrag att verka för en mer miljösmart konsumtion.

2:2 *Allmänna reklamationsnämnden*: Anslaget föreslås minskas med 7,470 miljoner kronor. Det minskade anslaget följer av att motionärerna föreslår att resurstillskotten för Hallå konsument dras tillbaka och att en förstärkning som riksdagen beslutade om förra hösten avslutas.

2:3 *Fastighetsmäklarinspektionen*: Anslaget föreslås minskas med 4,130 miljoner kronor bl.a. till följd av att motionärerna avstyrker regeringens förslag om ökade medel för en mer aktiv tillsyn av fastighetsmäklarbranschen.

2:4 *Åtgärder på konsumentområdet*: Anslaget föreslås minskas med 3 miljoner kronor bl.a. till följd av att motionärerna föreslår att en förstärkning som riksdagen beslutade om förra hösten avslutas.

2:5 *Bidrag till miljömärkning av produkter*: Anslaget föreslås minskas med 1 miljon kronor.

I sitt anslagsförslag föreslår motionärerna även att det inrättas ett nytt anslag inom utgiftsområde 18 benämnt Trygghetsskapande stadsplanering för vilket motionärerna föreslår ett årligt anslag på 70 miljoner kronor. Medel från anslaget ska kunna sökas för att finansiera trygghetsskapande åtgärder i utsatta områden.

Liberalernas förslag till anslag för 2017

I motion 2016/17:3462 av Robert Hannah m.fl. (L) föreslås förändringar i förhållande till regeringens förslag för nio anslag enligt följande:

1:2 *Omstrukturerings av kommunala bostadsföretag*: Anslaget föreslås minskas med 84,715 miljoner kronor. Enligt motionärerna innebär det en anpassning till den faktiska utgiftsnivån.

1:3 *Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad*: Anslaget föreslås minskas med 38,072 miljoner kronor. Enligt motionärerna innebär det en anpassning till den faktiska utgiftsnivån.

1:4 *Boverket*: Anslaget föreslås ökas med 14,436 miljoner kronor. Motionärerna avvisar regeringens förslag om att inrätta ett informationscenter för hållbart byggande då de anser att det saknas tillräckliga skäl för att inrätta centret. I stället vill de ge Boverket i uppdrag att utveckla en modell för offentlig hyresstatistik och avsätter för detta ändamål 25 miljoner kronor årligen.

1:6 *Lantmäteriet*: Anslaget föreslås minskas med 1,390 miljoner kronor.

1:7 *Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer*: Motionärerna föreslår att anslaget på 1 000 miljoner kronor minskas med motsvarande belopp, och medelstillelningen avstyrks därmed. Dessutom föreslås i motionen att riksdagen ska avslå regeringens begäran om ett bemyndigande för anslaget (yrkande 2). Enligt vad som anförs i motionen ger kort-siktiga subventioner inget långsiktigt stabilt bostadsbyggande och skapar orättvisor gentemot de fastighetsägare som tagit ansvar för sina fastigheter.

1:8 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande: Anslaget på 1 800 miljoner kronor föreslås minskas med motsvarande belopp, och medelstillelningen avstyrks därmed. Enligt vad som anförs i motionen ger kortsiktiga subventioner inget långsiktigt stabilt bostadsbyggande.

1:9 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande: Anslaget på 2 700 miljoner kronor föreslås minskas med motsvarande belopp, och medelstillelningen avstyrks därmed. Vidare föreslås i motionen att riksdagen ska avslå regeringens begäran om ett bemyndigande för anslaget (yrkande 3). Enligt vad som anförs i motionen ger kortsiktiga subventioner inget långsiktigt stabilt bostadsbyggande.

2:1 Konsumentverket: Anslaget föreslås minskas med 6,516 miljoner kronor bl.a. till följd av att motionärerna avvisar regeringens förslag om att inrätta ett forum för en mer miljösmart konsumtion. Motionärerna anser att regeringen inte har redovisat någon analys av hur risken för sammanblandning av offentliga och privata intressen i ett sådant organ ska förebyggas. I stället föreslår motionärerna att Konsumentverket får ett särskilt uppdrag om åtgärder för att stärka konsumentmakten för personer med funktionsnedsättning. För detta syfte anvisas 5 miljoner kronor årligen.

2:4 Åtgärder på konsumentområdet: Motionärerna föreslår att anslaget ökas med 3 miljoner kronor för att stärka stödet till det civila samhällets organisationer som på olika sätt främjar konsumenternas intressen.

Vidare innebär anslagsförslaget i motionen att det inrättas ett nytt anslag inom utgiftsområde 18 benämnt *Bonus till kommuner för kortare handläggningstid* för vilket motionärerna föreslår ett anslag på 20 miljoner kronor för 2017. Det nya anslaget föreslås användas till en snabbhetspremie i form av ekonomisk stimulans till de kommuner som har korta handläggningstider eller framgångsrikt förkortar sina handläggningstider för plan- och bygglovsärenden. I anslutning till detta påminner motionärerna om det tillkännagivande till regeringen som riksdagen gjorde hösten 2015 om att regeringen behöver vidta nödvändiga åtgärder för att koppla någon form av incitament eller sanktioner till kommande regler om kommuners handläggningstider för anmälningsärenden. Motionärerna förutsätter att regeringen återkommer till riksdagen med lagförslag och avser i annat fall återkomma med nya initiativ.

I Liberalernas kommittémotion 2016/17:3471 av Robert Hannah m.fl. (L) föreslås också ett tillkännagivande om att riksdagen ska avslå regeringens förslag om extra medel till ett forum för miljösmart konsumtion och livsstil (yrkande 2).

Kristdemokraternas förslag till anslag för 2017

I motion 2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) föreslås förändringar i förhållande till regeringens förslag för tio anslag enligt följande:

1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag: Anslaget föreslås minskas med 70 miljoner kronor.

1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att anordna bostad: Anslaget föreslås minskas med 33 miljoner kronor.

1:4 Boverket: Anslaget föreslås minskas med 846 000 kronor.

1:5 Statens geotekniska institut: Anslaget föreslås minskas med 217 000 kronor.

1:6 Lantmäteriet: Anslaget föreslås minskas med 2,085 miljoner kronor.

1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer: Motionärerna föreslår att anslaget på 1 000 miljoner kronor minskas med motsvarande belopp, och medelstilledningen avstyrks därmed.

1:8 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande: Anslaget på 1 800 miljoner kronor föreslås minskas med motsvarande belopp, och medelstilledningen avstyrks därmed.

1:9 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande: Anslaget på 2 700 miljoner kronor föreslås minskas med motsvarande belopp, och medelstilledningen avstyrks därmed.

2:1 Konsumentverket: Anslaget föreslås minskas med 774 000 kronor.

2:2 Allmänna reklamationsnämnden: Anslaget föreslås minskas med 467 000 kronor.

Motionärerna föreslår att det inrättas två nya anslag inom utgiftsområde 18. Det ena anslaget benämns Införandet av ett testamentsregister och avser ett testamentsregister som motionärerna föreslår att Skatteverket ska upprätta och ansvara för. För det ändamålet föreslår motionärerna ett permanent anslag på 3,8 miljoner kronor för 2017. Det andra anslaget benämns Startlån enligt modell som utreds. För det ändamålet har motionärerna inte föreslagit några medel för 2017. Från 2018 föreslås ett anslag på 150 miljoner kronor årligen.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen beslutade förra hösten om flera stora och viktiga satsningar inom utgiftsområde 18. Dessa satsningar är viktiga steg i regeringens arbete med att möta behovet av fler bostäder, att det byggs bostäder som de flesta har råd med och att främja hållbara boenden för framtiden. Det budgetförslag för utgiftsområdet som regeringen nu lägger fram i samarbete med Vänsterpartiet fortsätter det arbetet.

Regeringen lägger väsentligt mer pengar på satsningar inom utgiftsområde 18 än vad den tidigare alliansregeringen gjorde. Som utskottet konstaterade i sitt yttrande till finansutskottet om utgiftsramen för utgiftsområdet tidigare i höst, är regeringens förslag till utgiftsram mer än fem gånger större än under föregående valperiod, och den är väsentligen större än den utgiftsram som förespråkas i oppositionspartiernas budgetmotioner.

Sverige har haft bostadsbrist under en lång tid. Trots att det nu byggs fler bostäder än på länge räcker det ändå inte för att täcka det framtida behovet av nya bostäder. Regeringen genomför nu den största bostadspolitiska satsningen på 20 år för att det ska byggas ännu fler bostäder, särskilt hyresrätter. Rege-

ringen fullföljer med sitt budgetförslag det bostadspolitiska paket som aviserades i budgetpropositionen för 2016. Paketet innehåller bl.a. investeringsstöd med inriktning på hyresrätter, studentbostäder och bostäder för äldre, stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande samt stöd till fastighetsägare för energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer. Paketet kommer att få effekt de kommande åren.

Behovet av fler bostäder i stora delar av landet ställer stora krav på kommunerna. Staten kan förbättra stödet till och underlätta för kommunerna i detta avseende. Regeringen har genom satsningar på fler nya bostäder tagit en mer aktiv statlig roll för att få till en väl fungerande bostadsmarknad. Det är därför välkommet att regeringens förslag innehåller satsningar som syftar till att göra det snabbare, enklare och billigare att bygga bostäder. De nya stöd som riksdagen beslutade om förra året i syfte att bidra till ett ökat bostadsbyggande är nu också på plats. Det nya statsbidraget till kommuner som bidrar till ett ökat bostadsbyggande premierar kommuner som på olika sätt aktivt bidrar till ett bostadsbyggande som bättre kan möta efterfrågan. Investeringsstödet för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande kommer i sin tur att stimulera till ett ökat utbud av hyresrätter inklusive studentlägenheter. Det innebär att stödet är inriktat på den typ av bostäder där bristen i dag är särskilt påtaglig. Utbudet av hyresbostäder är viktigt inte minst för att underlätta ungas och nyanländas etablering på bostadsmarknaden och för att svara mot arbetsmarknadens behov. Regeringen satsar därtill på ett kunskapslyft inom plan- och byggområdet.

Byggnadsbeståndet står för cirka en tredjedel av Sveriges totala energiförbrukning. Även om energianvändningen i både nya och befintliga byggnader minskar varje år är det viktigt att energianvändningen i byggnader fortsätter minska. Ett viktigt bidrag för att öka takten på renoveringar och energieffektiviseringar, samtidigt som hyresgästen skyddas mot orimliga hyreshöjningar, är det stöd för energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer som riksdagen beslutade om förra året och som nu är på plats. I detta sammanhang välkomnar utskottet också regeringens förslag om att inrätta ett informationscentrum för hållbart byggande. Det kommer att vara ett viktigt bidrag till en ökad energieffektivisering av bostadsbeståndet.

På det konsumentpolitiska området ger regeringens förslag utrymme för att skapa väl fungerande konsumentmarknader och för att underlätta en mer miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion. Regeringen föreslår bl.a. anslagshöjningar till Konsumentverket för att arbeta med att stimulera till en miljömässigt mer hållbar konsumtion bl.a. genom ett nyinrättat forum för miljösmart konsumtion och livsstil. Regeringen föreslår också att Fastighetsmäklarinspektionen får ökade anslag för att bygga upp en tillsynsverksamhet som säkerställer en mer aktiv, omfattande och underbyggd tillsyn av fastighetsmäklare.

De alternativa anslagsförslag för utgiftsområde 18 som läggs fram i motioner från fem partier utgår från de budgetförslag om bl.a. utgiftsramar för 2017 som lagts fram i motsvarande partimotioner. Riksdagen har som framgått

ovan redan avslagit dessa förslag, och de fyra borgerliga partierna avstår mot denna bakgrund från att delta i civilutskottets ställningstagande till anslagen inom utgiftsområde 18. Utskottet ska därför endast helt kortfattat kommentera anslagsförslagen i de aktuella motionerna.

De alternativa förslag till utgiftsram som läggs fram i motionerna innebär samtliga en väsentligt snävare utgiftsram än den som regeringen föreslår. Utskottet kan konstatera att de fyra borgerliga partierna helt avvisar satsningarna på investeringsstöd, kommunbonus och renoveringsstöd. Några förslag om alternativa satsningar på dessa angelägna områden presenteras inte. Undantaget är Liberalernas motionsförslag om ett anslag på 75 miljoner kronor för i princip samma ändamål som det anslag på 1 800 miljoner kronor för stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande som riksdagen beslutade om förra hösten och som Liberalerna nu vill avsluta.

I övrigt skiljer sig dessa partiers förslag åt på ett antal punkter när det gäller de bakomliggande förslagen om anslagsförändringar. Mest påtaglig är skillnaden i synen på vikten av konsumentpolitiska satsningar där t.ex. Centerpartiet, liksom föregående år, föreslår en minskning av fem anslag, bl.a. för Konsumentverket och Allmänna reklamationsnämnden. Som utskottet konstaterade när det behandlade förslagen om anslagen inom utgiftsområdet för 2016 skulle det innebära att dessa myndigheter inte ges möjlighet att svara upp mot det ökade behovet av konsumentupplysning och den ökande ärendetillströmningen. Utskottet noterar också att Centerpartiet avvisar regeringens förslag om ökade anslag till Fastighetsmäklarinspektionen för att kunna utöva en mer aktiv tillsyn av fastighetsmäklarbranschen. Även Moderaterna föreslår ett betydligt lägre anslag till Fastighetsmäklarinspektionen, vilket enligt utskottets mening har en direkt negativ inverkan på regeringens ambition om en mer aktiv tillsyn av branschen. Utskottet anser att detta är anmärkningsvärt eftersom en mer aktiv och bättre tillsyn av fastighetsmäklare har stor betydelse för förtroendet för branschen och för att konsumenterna ska kunna genomföra trygga bostadsaffärer. Utskottet vill även i år kommentera de kraftiga anslagsminskningar som Liberalerna och Kristdemokraterna föreslår för anslagen Omstrukturering av kommunala bostadsföretag (anslaget 1:2) och Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad (anslaget 1:3). Den föreslagna nedskärningen av dessa anslag är inte förknippad med förslag om ändrade stödvillkor eller förändrade anslagsändamål i övrigt. Den faktiska belastningen på dessa anslag skulle därför inte påverkas, och det rör sig således inte om någon verklig budgetförstärkning.

Utskottet noterar vidare att Moderaterna säger sig vilja prioritera Lantmäteriets arbete med att korta ner handläggningstiderna kopplade till fastighetsbildning, och föreslår med anledning av detta ett tillkännagivande till regeringen om förstärkning av Lantmäteriet. Utskottet noterar samtidigt att Moderaternas anslagsförslag i praktiken innebär en sänkning av anslaget till Lantmäteriet i förhållande till regeringens förslag.

När det gäller anslagsförslagen i motionen från Sverigedemokraterna överensstämmer de i väsentliga delar med förslagen från de borgerliga partierna.

Sverigedemokraterna föreslår dels kraftiga minskningar av anslagen till energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer samt investeringsstödet för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande, dels avvisar de helt anslaget för stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande.

Utskottet kan avslutningsvis konstatera att de aktuella motionsförslagen från oppositionspartierna inte ger utskottet anledning att föreslå någon ändring av regeringens förslag om anslagsfördelningen och om bemyndiganden inom utgiftsområde 18.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet sammanfattningsvis att riksdagen anvisar anslagen för 2017 enligt regeringens förslag (punkt 3) och ger de föreslagna bemyndigandena för regeringen att under 2017 ingå ekonomiska åtaganden som innebär behov av framtida anslag (punkterna 1, 2 och 4). Förslagen i de aktuella motionerna avstyrks.

Utskottets förslag till anslag och bemyndiganden finns sammanställda i bilaga 4 respektive 5.

Bostadspolitiskt mål

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om att det nuvarande bostadspolitiska målet ska ersättas med ett nytt respektive behållas oförändrat. Utskottet anser att det bör vara en fortsatt strävan att det bostadspolitiska målet ska kunna vinna en bred uppslutning i riksdagen.

Jämför reservationerna 2 (V) och 3 (KD).

Bakgrund

Riksdagen godkände hösten 2011 ett nytt bostadspolitiskt mål för området Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmåteriverksamhet inom utgiftsområde 18 (prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:CU1, rskr. 2011/12:89). Målet – som ersatte två tidigare mål – har följande lydelse:

Målet för Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmåteriverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas.

Motionerna

I Vänsterpartiets partimotion 2016/17:1736 av Jonas Sjöstedt m.fl. yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att följande mål bör ersätta det nuvarande bostadspolitiska målet:

Alla ska ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader och i en stimulerande och trygg miljö inom långsiktigt hållbara ramar. Bostads- och bebyggelsemiljön ska utgå ifrån människors behov, bidra till jämlika förhållanden och särskilt främja en god uppväxt för barn och ungdomar. Vid planering, byggande och förvaltning ska en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling vara grund för verksamheten.

I motion 2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 2 föreslås att det nuvarande bostadspolitiska målet ska behållas. Motionärerna menar att målet är högst aktuellt med tanke på de utmaningar som i dag gäller på bostadsmarknaden.

Tidigare behandling

När riksdagen godkände det nu gällande målet 2011 avslogs även förslag om ett bostadspolitiskt mål med samma lydelse som i den aktuella motionen från Vänsterpartiet. Utskottet har behandlat och avstyrkt motsvarande förslag även efter det. I betänkande 2014/15:CU1 anförde utskottet bl.a. följande:

Det är angeläget att ett bostadspolitiskt mål som beslutas av riksdagen har ett så brett stöd som möjligt och kan ligga till grund för bedömningar av verksamheten inom utgiftsområdet under en längre tid. En sådan bred samtycka om målet bör vara möjlig att uppnå även om det ibland finns olika uppfattningar om de medel som behöver användas för att hantera olika frågor som gäller villkoren för bostadsmarknaden. Utskottet avstår av detta skäl från att ta ställning till om det är lämpligt att omformulera det nu gällande bostadspolitiska målet inom utgiftsområde 18 enligt förslaget i motionen. Det är naturligt att regeringen ges möjlighet att överväga frågor om bostadspolitikens allmänna inriktning och i detta sammanhang även pröva förutsättningarna för att formulera ett bostadspolitiskt mål som kan vinna en bred uppslutning i riksdagen.

Utskottet vidhöll detta ställningstagande senast förra året i samband med behandlingen av budgetpropositionen för 2016 och avstyrkte därför också motsvarande motionsförslag (bet. 2015/16:CU1). Riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte ändrat uppfattning sedan motsvarande förslag om det bostadspolitiska målet för utgiftsområde 18 senast behandlades. Det bör således vara en fortsatt strävan att det bostadspolitiska målet ska kunna vinna en bred uppslutning i riksdagen. Motionerna avstyrks av detta skäl.

Konsumentpolitiskt mål

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ett nytt konsumentpolitiskt mål. Utskottet anser att det mål för området Konsumentpolitik som riksdagen godkände hösten 2015 bör gälla även i fortsättningen.

Jämför reservationerna 4 (M, C, L, KD) och 5 (SD).

Motionerna

I motion 2016/17:3147 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att återinföra det tidigare konsumentpolitiska målet Konsumenterna har makt och möjlighet att göra aktiva val. Motionärerna framhåller att det tidigare målet för konsumentpolitiken utgick från konsumenternas kapacitet att göra egna val och från behovet av ett regelverk som underlättar för konsumenterna att göra medvetna och informerade val.

Robert Hannah m.fl. (L) föreslår i motion 2016/17:3471 yrkande 1 ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag om ett nytt konsumentpolitiskt mål som tar sin utgångspunkt i konsumentmakten. Motionärerna anför bl.a. att med det nuvarande målet reduceras området Konsumentpolitik till att bli ett miljö- och hållbarhetspolitiskt instrument för att få konsumenter att fatta rätt beslut.

Tidigare behandling

Riksdagen godkände hösten 2015 ett nytt konsumentpolitiskt mål (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:CU1, rskr. 2015/16:76). Målet har följande lydelse:

Målet för konsumentpolitiken är väl fungerande konsumentmarknader och en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion.

Det nuvarande konsumentpolitiska målet ersatte det mål som riksdagen godkände hösten 2007 och som sedan även bekräftades genom ett riksdagsbeslut hösten 2008 efter en förändring av indelningen inom statsbudgetens utgiftsområden (prop. 2007/08:1, bet. 2007/08:CU1, rskr. 2007/08:106 och prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:CU1, rskr. 2008/09:118). Det tidigare konsumentpolitiska målet hade följande lydelse: Konsumenterna har makt och möjlighet att göra aktiva val.

Civilutskottet ställde sig i betänkande 2015/16:CU1 bakom regeringens förslag om ett nytt konsumentpolitiskt mål och avstyrkte motionsyrkanden om att behålla det då gällande målet. I betänkandet anförde utskottet bl.a. följande.

Flera konsumentmarknader är under snabb omvandling, vilket erbjuder nya möjligheter för konsumenterna. Samtidigt förändrar utvecklingen konsumenternas förutsättningar. Allt komplexare marknader riskerar att ytterligare öka konsumenternas informationsunderläge, och ibland är affärsmetoderna påträngande, vilket inte minst kan skada mer utsatta grupper av

konsumenterna. Genom att motverka osunda affärsmetoder och stärka konsumenterna med hjälp av lagstadgade rättigheter och ett relevant konsumentstöd kan konsumentpolitiken bidra till väl fungerande konsumentmarknader. Vidare bör en mer hållbar konsumtion främjas. Som regeringen anför behövs därför en bredare ansats inom konsumentpolitiken.

Utskottet delar regeringens uppfattning att det nuvarande konsumentpolitiska målet är för snävt och att ett konsumentpolitiskt mål dessutom bör inbegripa hållbarhetsaspekter och därmed även inrymma konsumtionens konsekvenser för enskilda, för samhället och för miljön. Det nuvarande konsumentpolitiska målet bör därför ersättas av ett nytt mål som omfattar både väl fungerande konsumentmarknader och en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion.

Utskottets ställningstagande

Utskottet står fast vid sin ovan redovisade uppfattning och föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Stöd till tillgänglighetsanpassning av bostäder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår fem motionsyrkanden om stöd till tillgänglighetsanpassning av bostäder. Utskottet hänvisar till pågående arbete.

Jämför reservationerna 6 (SD) och 7 (KD).

Motionerna

I motion 2016/17:2009 av Solveig Zander (C) föreslås tillkännagivanden dels om att se över möjligheten till ett statligt stöd för tillgänglighetsinventering (yrkande 1), dels om att se över möjligheten till ett statligt stöd för installation av hiss (yrkande 2).

I motion 2016/17:2386 av Markus Wiechel (SD) föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheten till ett stimulansbidrag för generell anpassning för personer med funktionsnedsättning vid bebyggelse (yrkande 2).

I motion 2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) föreslås ett tillkännagivande om att det bör inrättas en fond för anpassning av bostäder efter funktionsnedsättning (yrkande 19).

I motion 2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD) föreslås ett tillkännagivande om att låta införa ett generellt stimulansbidrag för tillgänglighetsanpassning vid nybyggnation och för de äldre byggnader som saknar funktionsanpassning (yrkande 20).

Bakgrund

Ett kommunalt bostadsanpassningsbidrag kan lämnas för åtgärder för att anpassa bostadens fasta funktioner i och i anslutning till den bostad som ska anpassas. Bidraget har till ändamål att ge personer med funktionsnedsättning möjlighet till ett självständigt liv i eget boende. Bestämmelserna om bidraget finns i lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m.

Ett statligt stöd har tidigare kunnat ges till kommuner för inventering av den fysiska tillgängligheten i flerbostadshusbeståndet. Senaste datum för ansökan om stöd var den 1 augusti 2015. Stödet gavs i mån av tillgång på medel, som var begränsade till 15 miljoner kronor.

Utredningen om bostäder för äldre

Den tidigare regeringen beslutade i mars 2014 att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att lämna förslag på åtgärder som förbättrar och underlättar äldres bostadssituation. Utredningen överlämnade i september 2015 sitt betänkande Bostäder att bo kvar i (SOU 2015:85). I betänkandet lämnas bl.a. förslag om åtgärder som syftar till att förbättra tillgängligheten i befintliga bostäder. Det gäller bl.a. förslag om ett fortsatt stöd till tillgänglighetsinventeringar och ett nytt statligt stöd till installation av hissar. En förutsättning för stöd till hissinstallationer ska vara att kommunen har gjort en inventering av tillgängligheten i flerbostadshusen och att den berörda fastigheten ligger inom ett av kommunen prioriterat område för att öka tillgången på bostäder för personer med nedsatt rörlighet.

Utredningen är föremål för beredning inom Regeringskansliet.

Tidigare behandling

Motsvarande eller i allt väsentligt motsvarande motionsyrkanden om stöd till tillgänglighetsanpassning av bostäder har behandlats och avstyrkts av utskottet vid flera tillfällen tidigare. I betänkande 2014/15:CU1 anförde utskottet följande:

Civilutskottet anser att det är ett centralt samhällsintresse att såväl nytillkommande som befintlig bebyggelse utformas så att människor med funktionsnedsättning blir fullt delaktiga i samhället. En rad åtgärder har också vidtagits för att förbättra tillgängligheten i bebyggelsen. Det gäller bl.a. regleringen genom plan- och bygglagstiftningen, vissa former av ekonomiskt stöd, informationsåtgärder och olika andra insatser av flera berörda myndigheter. När det gäller det ekonomiska stödet kan för närvarande ett statligt bidrag ges till kommuner för inventering av den fysiska tillgängligheten i flerbostadshusbeståndet. Denna inventering är avsedd att ge underlag för kommunen att utveckla sitt arbete med tillgänglighet och boendefrågor. Vidare kan ett kommunalt bostadsanpassningsbidrag ges för anpassningsåtgärder i bostadshus. Bidraget ges för anpassning av fasta funktioner i och i anslutning till bostaden och har till ändamål att ge personer med funktionshinder möjlighet till ett självständigt liv i eget boende.

De ytterst kortfattade motionsförslagen ger inte utskottet anledning till överväganden om nya former av stöd för tillgänglighetsanpassning i bebyggelsen. Motionerna avstyrks således.

Riksdagen följde utskottet. I betänkande 2015/16:CU1 anförde utskottet följande:

Utskottet hänvisar till sitt ställningstagande till motsvarande motioner förra året. Det bör vidare framhållas att frågor om behovet av åtgärder som förbättrar tillgängligheten i det äldre bostadsbeståndet har behandlats av Utredningen om bostäder för äldre, som nyligen avslutade sitt arbete. Utskottet anser att den fortsatta beredningen av utredningsförslagen om bl.a. statliga stöd för tillgänglighetsanpassning bör avvaktas. Med hänvisning till det anförda avstyrks motionerna.

Riksdagen följde utskottet.

Utskottets ställningstagande

Som redovisats ovan är betänkandet Bostäder att bo kvar i föremål för beredning inom Regeringskansliet. I betänkandet lämnas bl.a. förslag om åtgärder som syftar till att förbättra tillgängligheten i befintliga bostäder. Det gäller bl.a. förslag om ett fortsatt stöd till tillgänglighetsinventeringar och ett nytt statligt stöd till installation av hissar. Enligt utskottets mening finns det inte skäl för riksdagen att föregripa det pågående arbetet. Motionsyrkandena bör därför avslås.

Finansiering och tillgång till geodata

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår nio motionsyrkanden om finansiering och tillgång till geodata. Utskottet hänvisar till pågående arbete.

Jämför reservationerna 8 (SD), 9 (L) och 10 (KD).

Motionerna

I motion 2016/17:1992 av Robert Hannah och Mathias Sundin (båda L) föreslås tillkännagivanden om att införa öppna geodata för den offentliga sektorn i Sverige (yrkande 1) och om att se över finansieringsmodellerna för att kunna möjliggöra öppna geodata i Sverige (yrkande 2). Enligt motionärerna är införandet av öppna geodata en viktig fråga inom digitaliseringen som kan medföra stora samhällsekonomiska vinster. För att underlätta allmänhetens och företagens tillgång till geodata bör man välja en finansieringsmodell där myndigheterna inte tar betalt av varandra för sin service. Dessutom föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att harmonisera den offentliga sektorns geodata såväl nationellt som internationellt (yrkande 3). Motionärerna anför att det arbete med standardisering som pågår måste intensifieras för att ge bättre förutsättningar för att utnyttja potentialen med geodata.

I motion 2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) föreslås flera tillkännagivanden om geodata. Motionärerna föreslår att regeringen bör utreda tänkbara finansieringsmodeller för öppna geodata (yrkande 35). I avvaktan på att en utredning görs föreslår motionärerna att Lantmäteriet får i uppdrag att så långt som möjligt fortsätta att göra öppna geodata tillgängliga (yrkande 36). Enligt motionärerna kan öppna geodata medföra stora samhällsvinster. Motionärerna föreslår också att det arbete med standardisering som pågår måste intensifieras för att ge bättre förutsättningar för att utnyttja potentialen med geodata (yrkande 37).

Caroline Szyber m.fl. (KD) föreslår i motion 2016/17:3347 ett tillkännagivande om behovet av att effektivisera plan- och byggprocessen genom en digital planprocess och att i ett första steg införa öppna geodata för den offentliga sektorn i Sverige (yrkande 22). Motionärerna framhåller att Statskontorets förslag om en nationell e-strategi för en digital planprocess, en nationell databas för detaljplanebestämmelser och fri tillgång till geodata är mycket viktiga delar i digitaliseringen och effektiviseringen av samhällsbyggandet. Dessutom föreslås att finansieringsmodellen för geodata ses över (yrkande 23). Motionärerna anför i denna del att statliga geodata i dag finansieras genom en komplicerad modell där statliga myndigheter och landets kommuner utbyter geodata och pengar. För att effektivisera och förenkla geodataverksamheten och förbereda införandet av öppna geodata behöver finansieringsmodellen ses över och ersättas med en modell där myndigheterna inte tar betalt av varandra för sin service.

I motion 2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD) föreslås ett tillkännagivande om att Lantmäteriets kartor ska göras tillgängliga kostnadsfritt (yrkande 24). Motionärerna hänvisar till de problem som uppstod i samband med skogsbranden i Västmanland 2014 när räddningstjänsten saknade tillgång till uppdaterade kartor.

Bakgrund

Geodata är information som har en geografisk anknytning. Geodata innefattar exempelvis kartor och kartdata samt registerinformation om byggnader, sjöar, vägar, vegetation och befolkning. Geodata har stor betydelse för många samhällsfunktioner, t.ex. inom samhällsplanering, miljöanalyser samt navigering och positionering.

Alla myndigheter, kommuner och andra organisationer med myndighetsuppgifter kan gå med i avtalet om geodatasamverkan och mot en årlig avgift få tillgång till ett samlat utbud av geodata. Vissa myndigheter och organisationer är dessutom skyldiga att göra sina geodata tillgängliga enligt lagen och förordningen om geografisk miljöinformation. Lantmäteriet har ett samordningsansvar inom geodataområdet och har bl.a. ansvaret för att samordna förvaltning och utveckling av avtalet om geodatasamverkan. Den samlade ingången för samverkan inom geodataområdet sker via Geodataportalen (www.geodata.se) som även är öppen för allmänheten. Sveriges genomfö-

rande av det s.k. Inspiredirektivet om upprättande av en infrastruktur för rums-
lig information i EU sker inom ramen för geodatasamverkan och följer en tids-
plan fram till 2020.

Lantmäteriet har påbörjat ett arbete med att göra mer av sina geodata fritt
tillgängliga.

Tidigare behandling

Utskottet har behandlat motionsyrkanden om förbättrad och kostnadsfri till-
gång till geodata vid ett flertal tillfällen tidigare, senast hösten 2015 (bet.
2015/16:CU1). Utskottet avstyrkte yrkandena med hänvisning till bl.a. på-
gående utvecklingsarbete på området. Riksdagen följde utskottet.

Budgetpropositionen

Regeringen har i budgetpropositionen bl.a. anfört följande om Lantmäteriets
informationsförsörjning (prop. 2016/17:1 utg.omr. 18 s. 32 och 38):

Geodata är viktiga underlag för effektiv samhällsplanering, ett rättssäkert
samhälle och en enklare vardag för medborgaren. Exempel på samhälls-
processer där geodata av hög kvalitet är en förutsättning är utveckling av
transportnätet, stadsbyggnad och klimatanpassning. Grundläggande geo-
grafisk information och fastighetsinformation används bl.a. när kartor tas
fram som visar var gränser går, var hus står, var adressen ligger och hur
vägen går. De flesta använder geodata dagligen, t.ex. för att försöka hitta
rätt i en stad, på landsbygden och i naturen. Ibland behövs också geodata
för andra ändamål, t.ex. för att köpa, bygga eller sälja hus, planera och
bygga vägar eller annan infrastruktur, planera och bevara miljön, före-
bygga kriser och katastrofer eller rädda liv och egendom när olyckan redan
varit framme.

Användningen av Lantmäteriets grundläggande information har ökat
kraftigt både när det gäller visnings- och nedladdningstjänster. Vad gäller
ökningen av visningstjänsterna står användningen av e-tjänsterna för kar-
tor och bilder för en betydande del. Den grupp som Lantmäteriet levererar
mest geodata till är till parterna i geodatasamverkan, vilka även är de
största användarna av geodatatjänsterna. Antalet nedladdningar av data har
ökat jämfört med föregående år. Detta beror främst på att Lantmäteriet från
juli 2015 erbjuder Översiktskartan och en enkel höjdmodell som öppna
data. Vid utgången av 2015 är totalt 246 samverkansparter (länsstyrelserna
räknat som en part), varav 209 kommuner, med i geodatasamverkan och
får tillgång till det samlade utbudet av geodata. Antal kontrakterade använ-
darorganisationer vid årets slut uppgick till 316 stycken, motsvarande
siffran för 2014 var 271 stycken.

Lantmäteriet har beslutat att göra vissa av myndighetens småskaliga
kartprodukter fritt tillgängliga. Det innebär att såväl allmänhet som privata
och offentliga aktörer får fri tillgång till många av de kartor som används
i samband med friluftsliv, transporter och översiktlig planering. I juli 2015
släpptes översiktskartan och en enklare höjdmodell och i januari 2016 öpp-
nade Lantmäteriet upp kartdata ner till skala på 1:50 000 (väg-, terräng-
och fjällkartan) och Swepos (Lantmäteriets stödssystem för satellitposi-
tionering i Sverige) positioneringstjänst med meternoggrannhet. Antalet
nedladdningar av översiktskartan ökade drygt 60 gånger under andra
halvåret 2015 jämfört med första halvåret. Höjddata laddades ner

motsvarande 1 100 Sverige-täckningar under andra halvåret jämfört med 1,5 Sverigetäckning första halvåret.

Hela geodatamarknaden växer. Efterfrågan på Lantmäteriets produkter ökar och allt fler kommersiella aktörer agerar på marknaden. En viktig faktor för tillväxten har varit den tekniska utvecklingen vad gäller bl.a. mobiltelefoner och surfplattor, där positionering och därmed geodata är en nyckelkomponent, men även genom utvecklingen av insamlingstekniker av olika slag.

Den ökade användningen i samhället ställer allt större krav på harmonisering av gemensamma geodata och utvecklingen av standarder. Det ska vara lätt att utbyta information mellan olika användare och informationen ska kunna återanvändas inom olika organisationer och inom hela kedjan av t.ex. ett ärende. Som ett led i detta arbete har Lantmäteriet fått regeringens uppdrag att vara utvecklingsmyndighet för den digitala samhällsbyggnadsprocessen. Fokus i uppdraget ligger i informationsflödet mellan de olika aktörerna; oavsett om det gäller geodata och 3D-kartor, planhandlingar, resultat från fastighetsbildningen eller andra beslut. Uppdraget pågår t.o.m. 2018.

Ett annat viktigt steg för att öka användningen av offentlig information i samhället är att denna information, exempelvis geodata, blir öppna, dvs. avgiftsfria och utan begränsande användningsvillkor. Ett första steg har tagits av Lantmäteriet genom att bl.a. vissa småskaliga kartor tillhandahålls som öppna data.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser som utgångspunkt positivt på åtgärder som syftar till att möjliggöra såväl ökad användning av digital teknik i planprocessen som förbättrad tillgång till kostnadsfria geodata utan begränsande användningsvillkor. Som framgår ovan pågår redan ett relativt omfattande utvecklingsarbete med denna inriktning.

Mot denna bakgrund anser utskottet att det saknas anledning för riksdagen att ta något initiativ på området. Motionsyrkandena avstyrks därför.

Översyn av Lantmäteriet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår sex motionsyrkanden om en översyn av Lantmäteriet.

Jämför reservation 11 (M, C, KD).

Motionerna

Jan R Andersson (M) föreslår i motion 2016/17:1063 ett tillkännagivande om att genomföra en översyn av möjligheten att avreglera Lantmäteriet. Motionären anser att delar av Lantmäteriets arbetsuppgifter, exempelvis tomtavstyckning, skulle kunna läggas ut på entreprenad eller utsättas för konkurrens så att den enskilda kunden får fler aktörer att välja mellan.

I motion 2016/17:1958 av Kristina Yngwe (C) föreslås ett tillkännagivande om att utreda en privatisering av delar av Lantmäteriets verksamhet. Enligt motionären skulle de långa handläggningstiderna vid fastighetsregleringar och avstyckningar kunna kortas om det fanns en möjlighet för privata aktörer att utträta delar av myndighetens verksamhet.

I motion 2016/17:3056 av Solveig Zander (C) föreslås ett tillkännagivande om att genomföra en översyn av Lantmäteriets organisation. Enligt vad som anförs i motionen har centraliseringen av verksamheten medfört olägenheter för berörda parter och lett till långa handläggningstider för bl.a. avstyckningsärenden.

I motion 2016/17:3092 av Anders Åkesson och Per Åsling (båda C) föreslås ett tillkännagivande om att införa en möjlighet för privata entreprenörer att utföra vissa lantmäteriuppgifter och om att främja och underlätta för att fler kommunala lantmäterimyndigheter ska kunna inrättas.

I motion 2016/17:3142 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) föreslås ett tillkännagivande om att Lantmäteriets verksamhet bör ses över i syfte att korta handläggningstiderna i ärenden om fastighetsbildning (yrkande 2).

I motion 2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) föreslås ett tillkännagivande om att Lantmäteriets verksamhet bör avregleras så att olika delar av fastighetsbildningsprocessen kan konkurrensutsättas (yrkande 21).

Bakgrund

Lantmäteriets verksamhet är i dag organiserad i tre divisioner:

- Fastighetsbildning har ansvar för fastighetsindelningen, dvs. fattar beslut om nya fastigheter genom t.ex. avstyckning eller om ändring av existerande gränser. Det kan också gälla beslut om samfälligheter, servitut och ledningsrätter.
- Fastighetsinskrivning granskar, beslutar om och registrerar lagfarter, tomt-rätter, inteckningar, andra inskrivningsärenden och anteckningar i fastighetsregistrets inskrivningsdel samt beslutar om och tar in stämpelskatt och avgifter.
- Geodata bygger upp och tillhandahåller geografisk information och fastighetsinformation.

Lantmäteriet har därutöver tillsynsansvar för Sveriges 39 kommunala lantmäterimyndigheter.

Tidigare behandling

Våren 2008 behandlade utskottet propositionen 2007/08:134 Det nya statliga lantmäteriet. Utskottet tillstyrkte att Lantmäteriverket och de 21 statliga lantmäterimyndigheterna sammanfördes till en myndighet (bet. 2007/08: CU23). Syftet med sammanslagningen var enligt regeringen bl.a. att ge en tydligare organisation, högre flexibilitet, bättre resursutnyttjande samt bättre förutsättningar för effektivisering, kvalitetsutveckling och enhetlighet i handläggningen. Riksdagen följde utskottet (rskr. 2007/08:223).

Våren 2011 behandlade utskottet propositionen 2010/11:53 Ändrad verksamhetsform för Lantmäteriverkets division Metria. Regeringen föreslog bl.a. att riksdagen skulle bemyndiga regeringen att överföra delar av verksamheten vid Lantmäteriets uppdragsdivision Metria till ett av staten helägt aktiebolag. Regeringen angav bl.a. följande skäl för förslaget:

En bolagisering innebär att förutsättningarna för konkurrensneutralitet på marknaden ökar och att grunden för misstankar om korssubventionering elimineras. Med en bättre fungerande marknad ökar kraven på utveckling av effektivitet och produktivitet i verksamheten. En fungerande konkurrens leder till ett effektivare resursutnyttjande, vilket kommer samhället till del i form av lägre priser och högre kvalitet.

Utskottet tillstyrkte förslaget och riksdagen följde utskottet (bet. 2010/11:CU10, rskr. 2010/11:188).

Civilutskottet behandlade och avstyrkte hösten 2015 motionsförslag motsvarande de nu aktuella. Utskottet anförde följande (bet. 2015/16:CU1).

Utskottet anser liksom motionärerna att det är angeläget att Lantmäteriet fattar beslut i frågor om t.ex. tomtavstyckningar inom rimlig tid. Som framgår ovan har också Lantmäteriet vidtagit åtgärder för att nå sina mål om kortare handläggningstider. Utskottet förutsätter att Lantmäteriet fortsätter med sitt utvecklingsarbete för att korta handläggningstiderna. Enligt utskottet utgör det som motionärerna anför inte tillräckliga skäl för riksdagen att ta något initiativ i fråga om en allmän översyn av Lantmäteriets verksamhet. Motionsförslagen avstyrks därför.

Riksdagen följde utskottet.

Budgetpropositionen

Regeringen anför i budgetpropositionen bl.a. följande om Lantmäteriverksamheten (prop. 2016/17:1 utg.omr. 18 s. 38–39):

Förrättningsverksamheten står inför stora utmaningar beroende på den stora brist på och konkurrens som råder om erfarna förrättningslantmätare. Bristen på lantmätare är påtaglig även hos andra statliga, kommunala och privata aktörer inom samhällsbyggnadsområdet.

Tillgången till kompetent förrättningspersonal påverkar resultatet i stor utsträckning och kompetensförsörjningen är central. En åtgärd för att klara kompetensförsörjningen är den produktionsutjämning som införts. Ärenden kan fördelas över hela landet för att överbrygga den brist som kan uppstå när en förrättningslantmätare slutar. Vidare har teamarbete införts där olika kompetenser utför särskilda delar i en förrättning så att förrättningslantmätarnas tid kan utnyttjas på bästa sätt. För att få en enhetlig hantering av inkomna ärenden startades under 2015 ett projekt i region Norr

där alla inkommande ärendet tas emot på en ort och registreras i handläggningssystemet. Projektet är avslutat med ett positivt resultat och arbetssättet kommer att börja tillämpas i övriga delar av landet.

Verksamheten påverkas av aktiviteterna på finans- och fastighetsmarkanden. Det rekordlåga ränteläget, som innebär flera fastighetsaffärer, har bidragit till ett ökat ärendeflöde vad gäller lagfarter, inteckningar och andra inskrivningar. En ökad tillväxttakt för hushållens lån, speciellt för bostadsändamål, innebär normalt sett högre volymer av inteckningsärenden. Under året har genomsnittsvärdet för en nyintekning ökat med 32 procent, från 502 000 kronor till 660 000 kronor medan volymen av inteckningsärenden har minskat. Även förslagen om amorteringskrav på bostadslån och förändrade villkor för ROT-avdraget har sannolikt påverkat ärendeströmningen.

Kötiderna har ökat under 2015 beroende på den kraftigt ökade ärendevolymen. Under året genomfördes resursförstärkningar i verksamheten för att kunna möta den ökade ärendevolymen, vilket fick till följd att kötiderna sjönk och sammantaget ligger på en acceptabel nivå.

Frågesvar

I ett frågesvar den 25 oktober 2016 om Lantmäteriets resurser anförde bostads- och digitaliseringsminister Peter Eriksson följande:

Både jag och Lantmäteriet är väl medvetna om problemet med långa handläggningstider. Det är en fråga som jag kontinuerligt följer och diskuterar med myndigheten. En orsak till problemen är den brist på utbildade lantmätare som råder inom hela samhällsbyggnadsområdet genom den generationsväxling som pågått under ett antal år. Det utbildas relativt sett få lantmätare och konkurrensen om erfarna ingenjörer med lantmäteri bakgrund är hård. Det drabbar inte bara Lantmäteriet utan alla aktörer inom samhällsbyggnadsområdet. Som en del i att komma till rätta med resursproblemet har lantmäteriområdet särskilt pekats ut i uppdraget till de statliga samordnarna med uppgift att se över behovet av åtgärder för att säkerställa tillräcklig arbetskraftskapacitet inom byggbranschen. I uppdraget ingår även att se över behovet av åtgärder för att säkerställa att utbudet av arbetskraft inom byggbranschen motsvarar den förväntade efterfrågan på kort och lång sikt.

Lantmäteriet har vidtagit åtgärder för att hantera problemet med långa handläggningstider. Verksamheten organiseras bl.a. så att lantmäteriförordningar ska kunna handläggas var som helst i landet för att på så sätt utjämna den från tid till annan ojämna belastningen på olika kontor och för att utnyttja den lantmätarkompetens som finns, på ett effektivt sätt. Myndigheten har även satt in åtgärder för att avsluta äldre ärenden. Dessa åtgärder väntas på sikt ge positiva effekter på handläggningstiderna.

Arbetet med att komma till rätta med Lantmäteriets långa handläggningstider är dock ett stort och omfattande arbete och vi har ännu inte sett de fulla effekterna av Lantmäteriets åtgärder. Jag anser att det är en prioriterad fråga att se till så att Lantmäteriet får bättre förutsättningar för att fullgöra sina åtaganden, bland annat att korta ned handläggningstiderna. Ett arbete med dessa frågor pågår därför inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Som framgått ovan har Lantmäteriet vidtagit ett antal åtgärder för att hantera problemet med långa handläggningstider. Enligt bostads- och digitaliseringsminister Peter Eriksson är det också en prioriterad fråga att Lantmäteriet får bättre förutsättningar för att fullgöra sina åtaganden. Ett arbete med dessa frågor pågår enligt bostads- och digitaliseringsministern inom Regeringskansliet.

Utskottet kan konstatera att det pågår ett arbete som ligger i linje med motionsönskemålen. Mot denna bakgrund anser utskottet att det saknas anledning för riksdagen att ta något initiativ på området. Motionsyrkandena avstyrks därför.

Översyn av systemet med kommunala hyresgarantier

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsyrkanden om en översyn av systemet med kommunala hyresgarantier.

Jämför reservation 12 (C).

Motionerna

I motion 2016/17:2031 av Kerstin Lundgren (C) föreslås ett tillkännagivande om en översyn av systemet med kommunala hyresgarantier. Motionären konstaterar att intresset för systemet med kommunala hyresgarantier från början varit svagt och att utvecklingen dessutom varit negativ. Enligt motionären är det uppenbart att garantin inte utformats på ett sådant sätt att den upplevs som attraktiv för kommunerna.

I motion 2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) framställs ett liknande yrkande (yrkande 5).

Bakgrund

Kommuner kan ställa ut s.k. hyresgarantier till personer som har svårt att få en bostad med besittningsskydd trots att de har betalningsförmåga. En hyresgaranti är ett borgensåtagande från kommunens sida som omfattar en hyresgästs skyldighet att betala hyra.

Kommunernas möjlighet att ställa ut hyresgarantier följer av 2 kap. 6 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter där det framgår att kommuner får lämna enskilda hushåll ekonomiskt stöd i syfte att minska deras kostnader för att skaffa eller inneha en permanentbostad. Kommuner får också ställa säkerhet för att ett avtal om hyra av en bostadslägenhet fullgörs i syfte att enskilda hushåll ska få en permanentbostad med hyresrätt som är förenad med rätt till förlängning, om det enskilda hushållets behov av en sådan bostad inte kan tillgodoses på annat sätt.

En kommun som lämnar hyresgaranti kan enligt förordningen (2007:623) om statligt stöd för kommunala hyresgarantier få ett statligt bidrag om 5 000 kronor per garanti. Bidraget, som administreras av Boverket, betalas ut oavsett om garantin infrias eller inte.

Statens bostadskreditnämnd (BKN) genomförde under 2010 på regeringens uppdrag en utvärdering av stödet till verksamheten med kommunala hyresgarantier. Enligt redovisningen av uppdraget (Utvärdering av kommunala hyresgarantier och förvärvsgarantier, BKN december 2010) är kommunerna väl informerade om möjligheten att använda kommunala hyresgarantier som ett verktyg för att hjälpa hushåll att få ett förstahandskontrakt. De kommuner som har ställt ut hyresgarantier är eniga om att verktyget har betydelse och gör skillnad för de hushåll som blir hjälpta. BKN föreslår i rapporten att hyresgarantierna behålls i dagens utformning, men med en medvetenhet om att det hjälper hushåll på marginalen och att omfattningen inte kommer att vara mycket större än i dag. BKN bedömer att det statliga bidraget inte har en avgörande betydelse för kommunernas användning av hyresgarantier, men föreslår ändå att bidraget kvarstår.

Boverket genomförde under 2013 och 2014 på regeringens uppdrag en utredning om de etableringsproblem som finns på bostadsmarknaden. I rapporten Etableringshinder på bostadsmarknaden (Boverket december 2014) föreslås att staten tar över administrationen för de hyresgarantier som kommunerna i dag kan få statligt bidrag för att ställa ut. Detta för att kunna hjälpa fler hushåll som har svårt att få hyresrätt med besittningsskydd, trots att de har förmåga att klara de månatliga utgifter som ett hyreskontrakt skulle innebära. I rapporten konstateras att många hushåll borde vara hjälpta av en hyresgaranti för att kunna teckna ett hyreskontrakt. Enligt uppgift från Näringsdepartementet bereds rapporten.

Budgetpropositionen

Regeringen anför bl.a. följande om systemet med kommunala hyresgarantier (prop. 2016/17:1 utg.omr. 18 s. 26):

Kommunala hyresgarantier som berättigar till statlig ersättning har funnits sedan 2007. En hyresgaranti innebär att kommunen går i borgen för en hyresgäst som har tillräckligt god ekonomi för att ha ett eget boende, men som ändå har svårt att få en hyresrätt med besittningsskydd. De flesta personer som beviljas en hyresgaranti har någon form av betalningsanmärkning. Hyresgarantierna har använts sparsamt sedan de infördes. Under 2015 uppgick det beviljade bidraget för kommunala hyresgarantier till 555 000 kronor vilket motsvarar 110 utfärdade garantier i 14 kommuner. Det är färre garantier än vad som utfärdades 2014. Det finns också kommuner som ställer ut egna kommunala hyresgarantier som ofta används för att underlätta för personer med olika sociala problem att få en bostad.

Utskottets ställningstagande

Möjligheten att ställa ut kommunala hyresgarantier och få statligt bidrag för dessa åtaganden har hittills utnyttjats av färre kommuner än vad som förväntades när de nu gällande reglerna infördes. Som framgått ovan anser emellertid de kommuner som ställt ut garantier att verksamheten varit till nytta för de hushåll som blir hjälpta.

Slutsatsen i den utvärdering som BKN genomförde 2010 var att hyresgarantierna och stödet för dem bör behållas i dagens utformning. I Boverkets översyn av hyresgarantierna konstateras att många hushåll borde vara hjälpta av en hyresgaranti för att kunna teckna ett hyreskontrakt. I översynen lämnade Boverket också förslag om hyresgarantierna som är föremål för beredning.

Med detta föreslår utskottet att motionen avslås.

Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsyrkanden om att återinföra ett bidrag till åtgärder mot radon i bostäder. Civilutskottet anser liksom motionärerna att problemen med radon i bostäder måste ägnas fortsatt stor uppmärksamhet. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående arbete.

Jämför reservation 13 (C).

Motionerna

I motion 2016/17:3073 av Ola Johansson och Helena Lindahl (båda C) lyfts frågan om att återinföra ett bidrag till åtgärder mot radon i bostäder. Motionärerna hänvisar till det tidigare gällande miljömålet om att radonhalten i alla bostäder 2020 ska vara lägre än 200 becquerel per kubikmeter luft (Bq/m^3) och till en bedömning att detta mål inte kommer att nås. Mot denna bakgrund föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda dels om ett återinförande av radonbidraget kan leda till en ökning av antalet radonåtgärder i landets bostäder, dels vilken storlek och inriktning på ett sådant bidrag som skulle ge den bästa effekten (yrkande 1).

Ett liknande yrkande framställs i motion 2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) (yrkande 13).

Bakgrund

Motionärerna hänvisar till det mål för radonhalten i bostäder som tidigare ingick som ett delmål för miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö. Detta delmål innebar att radonhalten i alla bostäder 2020 skulle vara lägre än 200 Bq/m^3 luft. Det svenska miljömålssystemet fick genom ett riksdagsbeslut våren 2010 en delvis ny utformning (prop. 2009/10:155, bet. 2009/10:MJU25, rskr.

2009/10:377). Efter de ändringar som genomfördes innehåller miljömålssystemet 1 generationsmål, 24 etappmål och 16 miljökvalitetsmål. I generationsmålet anges att det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Ett av miljökvalitetsmålen är God bebyggd miljö och lyder:

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

En av förändringarna i miljömålssystemet var en ökad användning av preciseringar som förtydligar målet och används i uppföljningsarbetet. Preciseringsarna skiljer sig från delmålen genom att de inte anger konkreta riktvärden. Preciseringen Hälsa och säkerhet omfattar radon och lyder:

Människor utsätts inte för skadliga luftföroreningar, kemiska ämnen, ljudnivåer och radonhalter eller andra oacceptabla hälso- eller säkerhetsrisker.

I uppföljningen av miljökvalitetsmålet används ett antal indikatorer, bl.a. för radon i dricksvatten, flerbostadshus, småhus och skolor.

Ett bidrag till åtgärder mot radon gavs tidigare enligt bestämmelserna i förordningen (1988:372) om bidrag till åtgärder mot radon i egna hem. Bidrag kunde ges för de åtgärder som är nödvändiga för att huset efter åtgärderna ska ha en radonhalt på högst 200 Bq/m³ luft. Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2015 att anslaget för radonbidrag skulle avvecklas fr.o.m. 2015. Riksdagen biföll förslaget (prop. 2014/15:1, bet. 2014/15:CU1, rskr. 2014/15:44). Regeringen har därefter beslutat att upphäva förordningen om bidrag till åtgärder mot radon i egna hem.

Boverket fick i regleringsbrevet för 2014 i uppdrag av den tidigare regeringen att genomföra en utvärdering av radonbidraget. Uppdraget redovisades i december 2014 (rapport 2014:37). Enligt utvärderingen berodde det minskade antalet ansökningar om bidrag på brist på information, både om riskerna med radon och om att radonbidraget finns att söka. Vidare framhålls att även införandet av ROT-avdraget bidrog till det minskade antalet ansökningar.

Den 5 december 2013 antog Europeiska unionens råd det s.k. strålskyddsdirektivet. Direktivet ställer krav på att medlemsstaterna i nationell rätt ska införa vissa bestämmelser om skydd mot joniserande strålning, bl.a. ska medlemsstaterna införa en nationell handlingsplan mot radon.

Regeringen beslutade den 20 mars 2014 att ge Strålsäkerhetsmyndigheten i uppdrag att utreda vilka författningsändringar på lag-, förordnings- och föreskriftsnivå som är nödvändiga för att Sverige ska kunna genomföra strålskyddsdirektivet.

Med anledning av uppdraget presenterade Strålskyddsmyndigheten den 30 juni 2016 rapporten Införande av strålskyddsdirektivet i svensk lagstiftning – Ny lag om strålskydd. I Strålsäkerhetsmyndighetens förslag till lag om strål-

skydd ingår dosgränser, dosrestriktioner och referensnivåer. Även referensnivåer för radon och gammastrålning från byggnadsmaterial har lyfts in i förslaget. Strålsäkerhetsmyndigheten föreslår vidare att referensnivån för radon sätts till 200 Bq/m³ för bostäder, lokaler dit allmänheten har tillträde och arbetsplatser.

Strålsäkerhetsmyndighetens förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet och avsikten är att en proposition ska lämnas till riksdagen under hösten 2017.

Tidigare behandling

Motsvarande eller i allt väsentligt motsvarande motionsyrkanden om radonbidrag har behandlats och avstyrkts av utskottet vid flera tillfällen tidigare, senast våren 2015 i betänkande 2014/15:CU10. Utskottet anförde då följande:

Civilutskottet anser liksom motionärerna att problemen med radon i bostäder måste ägnas fortsatt stor uppmärksamhet. Det är sedan länge känt att radon i bostäder och andra byggnader medför ett stort folkhälsoproblem i Sverige. Strålsäkerhetsmyndigheten bedömer att omkring 500 lungcancerfall per år orsakas av radon i bostäder. Det är framför allt rökning i kombination med en exponering av radon som medför en ökad cancerrisk.

Som framgått ovan är radon en viktig parameter i miljömålsarbetet, även om målet inte längre preciseras på samma sätt som det tidigare riktivärdet. Ett stort antal aktörer är på olika sätt engagerade i arbetet med att försöka begränsa problemen med radon. När det gäller statliga myndigheter har Boverket ett ansvar för miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö och utfärdar de föreskrifter om radon som gäller vid uppförande av ny byggnad eller ändring av byggnad. Folkhälsomyndigheten har fastställt ett riktivärde för högsta tillåtna radonhalt i befintliga bostäder och lokaler som används för allmänna ändamål. Även flera andra statliga myndigheter är på olika sätt engagerade i frågor om radon i byggnader. Kommunerna har ett ansvar att utöva tillsyn enligt miljöbalkens bestämmelser om hälsoskydd och har liksom övriga fastighetsägare ett ansvar för att deras bostäder och lokaler inte innebär olägenheter för människors hälsa.

När det gäller frågan om det tidigare bidraget till åtgärder mot radon i egna hem har Boverket som framgått ovan nyligen redovisat en utvärdering där det framgår att den minskade användningen av bidraget hade flera orsaker, bl.a. möjligheten att få ROT-avdrag för åtgärder mot radon. Verket understryker även vikten av fortsatta informationsinsatser av de ansvariga myndigheterna om riskerna med radon i bostäder. Civilutskottet instämmer i bedömningen att återkommande informationsinsatser är av stor betydelse för att nå uppsatta mål om hälsa och säkerhet i den byggda miljön. Det får förutsättas att sådana insatser kommer till stånd även utan ett tillkännagivande från riksdagen i frågan.

Därmed avstyrker utskottet den aktuella motionen.

Riksdagen följde utskottet.

Utskottets ställningstagande

Liksom motionärerna anser utskottet att problemen med radon i bostäder måste ägnas stor uppmärksamhet. Det är sedan länge känt att radon i bostäder och andra byggnader är ett stort folkhälsoproblem i Sverige. Som framgått

ovan är radon en viktig parameter i miljömålsarbetet, även om målet inte längre preciseras på samma sätt som det tidigare riktvärdet. Ett stort antal aktörer är på olika sätt engagerade i arbetet med att försöka begränsa problemen med radon. När det gäller statliga myndigheter har Boverket ett ansvar för miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö och utfärdar de föreskrifter om radon som gäller vid uppförande av ny byggnad eller ändring av byggnad. Folkhälsomyndigheten har fastställt ett riktvärde för högsta tillåtna radonhalt i befintliga bostäder och lokaler som används för allmänna ändamål. Även flera andra statliga myndigheter är på olika sätt engagerade i frågor om radon i byggnader. Kommunerna har ett ansvar att utöva tillsyn enligt miljöbalkens bestämmelser om hälsoskydd och har liksom övriga fastighetsägare ett ansvar för att deras bostäder och lokaler inte innebär olägenheter för människors hälsa.

Som framgår av Boverkets utvärdering av det tidigare bidraget till åtgärder mot radon i egnahem hade den minskade användningen flera orsaker, bl.a. möjligheten att få ROT-avdrag för åtgärder mot radon. I utvärderingen underströk Boverket vikten av fortsatta informationsinsatser av de ansvariga myndigheterna om radon i bostäder. Liksom tidigare anser utskottet att återkommande informationsinsatser är av stor betydelse för att nå uppsatta mål om hälsa och säkerhet i den byggda miljön.

Som framgått ovan har Strålsäkerhetsmyndigheten nyligen lämnat en rapport om genomförandet av strålskyddsdirektivet i svensk lagstiftning. I rapporten lämnas flera förslag om arbetet mot radon i bostäder och på arbetsplatser. Rapporten bereds för närvarande och en proposition är planerad till hösten 2017.

Med detta avstyrker utskottet motionsförslagen.

Utvärdering av de statliga investeringsstöden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en utvärdering av de statliga investeringsstöden.

Jämför reservation 14 (L).

Motionen

I motion 2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) föreslås ett tillkännagivande om en oberoende utvärdering av de statliga byggsbventionernas effektivitet (yrkande 1).

Bakgrund

Stödet för renovering och energieffektivisering av flerbostadshus regleras i förordningen (2016:837) om stöd för renovering och energieffektivisering i

vissa bostadsområden. Stödet till kommuner som bidrar till ökat bostadsbyggande regleras i förordningen (2016:364) om statsbidrag till kommuner för ökat bostadsbyggande. Stödet för att anordna nya hyresbostäder och bostäder för studerande regleras i förordningen (2016:880) om statligt stöd för att anordna och tillhandahålla hyresbostäder och bostäder för studerande och förordningen (2016:881) om statligt investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande.

Av Riksrevisionens granskningsplan för 2016/17 framgår att Riksrevisionen särskilt följer utvecklingen av statsbidrag som syftar till att öka bostadsbyggandet och avhjälpa bostadsbristen.

Utskottets ställningstagande

Enligt budgetlagen ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat. Som en del av utskottets arbete med uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar.

I den budgetproposition för 2018 som regeringen kommer att lägga på riksdagens bord under hösten 2017 ska regeringen redovisa vilka resultat som uppnåtts under 2016. Utskottet förutsätter att regeringen tydligt kommer att redovisa hur investeringsstöden använts och vilka resultat som uppnåtts. Som framgått ovan följer också Riksrevisionen utvecklingen av statsbidrag som syftar till att öka bostadsbyggandet och avhjälpa bostadsbristen.

Utskottet kan således konstatera att riksdagen på olika sätt kommer att få information om hur investeringsstöden använts och vilka resultat som uppnåtts. Det finns därför inte behov av något tillkännagivande till regeringen om någon ytterligare uppföljning. Motionen bör därför avslås.

Startlån

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att införa ett system med startlån.

Jämför reservation 15 (KD).

Motionen

I motion 2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheterna att införa ett system med startlån vid köp av småhus i syfte att minska trösklarna för att äga sitt boende (yrkande 7). Startlånet skulle enligt motionärerna innebära ett statligt stöd till den egna kapitalinsatsen i form av ett toplån. Enligt motionären skulle särskilt de norska

och brittiska modellerna för att hjälpa unga in på bostadsmarknaden kunna tjäna som förebilder.

Bakgrund

I Norge är den dominerande upplåtelseformen egnahem. Inriktningen på ägt boende gör att bostadspolitiken är inriktad på att sänka trösklarna in på marknaden, bl.a. genom förvärvslån, räntestöd och en bosparstimulans.

I Storbritannien erbjuds lån för bostadsförvärv inom det statliga låneprogrammet Help to Buy. Help to Buy är en form av statligt startlån som kan sökas av alla förstagångsköpare på bostadsmarknaden. Startlånet får uppgå till maximalt 25 procent av köpeskillingen. Startlånet förutsätter att ett bottenlån beviljas i bank efter en sedvanlig kreditprövning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det som anförs i motionen inte utgör skäl för utskottet att föreslå något initiativ från riksdagen. Motionen bör därför avslås.

Riktvärden för trafikbuller

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen omgående bör besluta om en ändring i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader enligt ett tillkännagivande som riksdagen gjorde 2015, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Jämför reservation 16 (S, MP, V).

Motionen

I motion 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen senast den 1 januari 2017 bör besluta om en ändring i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader i enlighet med riksdagens tidigare tillkännagivande (yrkande 9).

Bakgrund

Riksdagen beslutade i juni 2014 om ändringar i plan- och bygglagen (2010:900), förkortad PBL, och miljöbalken som syftar till att underlätta planering och byggande av bostäder i bullerutsatta miljöer (prop. 2013/14:128, bet. 2013/14:CU33, rskr. 2013/14: 381). Lagändringarna trädde i kraft den 2 januari 2015. Ändringarna innebär bl.a. nya krav i PBL på förebyggande av olägenhet för människors hälsa i fråga om omgivningsbuller vid lokalisering,

utformning och placering av bostadsbyggnader. Det ställs även nya krav på redovisning av bullervärden vid planläggning och bygglovsprövning. Vid tillsyn av omgivningsbuller vid en bostadsbyggnad enligt miljöbalken ska tillsynsmyndigheten som huvudregel inte få besluta om förelägganden eller förbud om beräknade bullervärden har angetts i en planbeskrivning till en detaljplan eller i ett bygglov och omgivningsbullret inte överskrider dessa värden.

I propositionen redovisade regeringen sin avsikt att fatta beslut om föreskrifter med vissa riktvärden för buller. Ett förslag till förordning med riktvärden för trafikbuller remitterades i juni 2014 till 130 remissinstanser. Avsikten var att förordningen skulle träda i kraft samtidigt med lagändringarna den 2 januari 2015.

Under hösten 2014 behandlades frågan om när en förordning kan träda i kraft av riksdagen i en skriftlig fråga (fr. 2014/15:81) och i en interpellation (ip. 2014/15:188). Statsrådet Mehmet Kaplan hänvisade då till att ett beredningsarbete pågår inom Regeringskansliet med sikte på att en förordning ska beslutas så snart som möjligt.

Förordning om trafikbuller vid bostadsbyggnader

Regeringen fattade den 9 april 2015 beslut om en förordning med bestämmelser om riktvärden för buller utomhus för spårtrafik, vägar och flygplatser vid bostadsbyggnader. Förordningen (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader trädde i kraft den 1 juni 2015. Utformningen av förordningen skiljer sig i några avseenden från det förordningsförslag som remitterades sommaren 2014 av den tidigare regeringen. När det gäller riktvärden för buller från spårtrafik och vägar vid en bostadsbyggnads fasad anges lägre nivåer i den beslutade förordningen än i det remitterade förslaget.

I den beslutade förordningen anges att buller från spårtrafik och vägar inte bör överskrida 55 dBA ekvivalent ljudnivå vid bostadsbyggnadens fasad, vilket är 5 dBA lägre än i det remitterade förslaget. Vidare finns det i den beslutade förordningen en särskild bestämmelse som gäller för en bostad om högst 35 kvadratmeter och som innebär att bullret vid fasaden i stället inte får överstiga 60 dBA ekvivalent ljudnivå. I den remitterade förordningen fanns en särskild bestämmelse för bostadsbyggnader som är avsedda för studenter vid universitet eller högskola som angav ett riktvärde på 65 dBA ekvivalent ljudnivå vid bostadsbyggnadens fasad.

Den aktuella bestämmelsen i förordningen har följande lydelse:

3 § Buller från spårtrafik och vägar bör inte överskrida

1. 55 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad, och
2. 50 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan ska anordnas i anslutning till byggnaden.

För en bostad om högst 35 kvadratmeter gäller i stället för vad som anges i första stycket 1 att bullret inte bör överskrida 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid bostadsbyggnadens fasad.

Riksdagens tillkännagivande

Våren 2015 behandlade utskottet motioner om riktvärden för trafikbuller. Utskottet föreslog ett tillkännagivande till regeringen om att den skulle besluta om en ändring i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader. Ändringen var avsedd att underlätta bostadsbyggande i närheten av spårtrafik och vägar. Riksdagen följde utskottet. Utskottet anförde bl.a. följande (bet. 2014/15:CU10):

Regeringens förordning avviker från det förslag som remitterades av den tidigare regeringen i framför allt två avseenden. Det gäller dels det riktvärde som generellt ska gälla för bullernivån vid en bostadsbyggnads fasad, dels det särskilda riktvärde som ska gälla för en bostad om högst 35 kvadratmeter. I det första fallet har regeringen sänkt den godtagbara ljudnivån vid byggnadens fasad med 5 dBA i förhållande till det remitterade förslaget. Även när det gäller de särskilda bestämmelserna som är avsedda för små lägenheter har den godtagbara ljudnivån sänkts med 5 dBA. I detta fall har regeringen även valt att låta bestämmelserna gälla för alla bostäder om högst 35 kvadratmeter i stället för bostadsbyggnader avsedda för studenter enligt det remitterade förslaget.

Utskottet anser att det som framkommit under remissbehandlingen av ärendet inte ger tillräckliga skäl att ändra de aktuella riktvärdena på det sätt som regeringen beslutat i förordningen. De synpunkter som framförts av flera tunga remissinstanser talar för att de riktvärden som finns i det remitterade förslaget i huvudsak bör komma till uttryck i förordningen. Kritiken mot det remitterade förslaget utgår framför allt från farhågor för hälsoeffekterna av buller. Det är därför viktigt att understryka att riktvärdena endast gäller ljudnivåer utomhus och att befintliga regler med högt ställda krav på en bra ljudmiljö inomhus givetvis ska ligga fast.

Utskottet anser således att huvudregeln bör vara att buller från spårtrafik och vägar inte bör överskrida 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad. Det överensstämmer med vad som föreslagits i det remitterade förslaget till förordning. När det sedan gäller den särskilda bestämmelsen om en högre bullernivå som i det remitterade förslaget avsåg bostadsbyggnad som är avsedd för studenter har det vid remissbehandlingen framförts vissa synpunkter på lämpligheten att i förordningen använda denna avgränsning av byggnadstyp. Några remissinstanser har framhållit att byggnadens framtida användning inte kan garanteras genom en planbestämmelse eller ett bygglov.

Utskottet gör emellertid bedömningen att den rådande bristen på studentbostäder gör det mindre troligt att bostadsbyggnader avsedda för studenter i någon nämnvärd omfattning kommer att användas för andra ändamål under överskådlig tid. Inte heller i den situationen att en viss omvandling av studentbostäder till andra boendeformer verkligen kommer till stånd anser utskottet att detta kan leda till sådana problem att den förordade särregleringen för studentbostäder bör undvikas.

Enligt utskottets bedömning bör alltså en särregel med en högre ljudnivå för bostadsbyggnad som är avsedd för studenter vid universitet eller högskola kunna användas i förordningen. Regeringen bör emellertid noga följa tillämpningen av förordningen och vid behov ta nödvändiga initiativ. Det kan exempelvis finnas behov att överväga om den förordade bestämmelsen även bör föranleda en komplettering av de bestämmelser om en samordnad prövning av buller enligt miljöbalken och plan- och bygglagen som riksdagen beslutade våren 2014 och som trädde i kraft den 2 januari 2015 (prop. 2013/14:128, bet. 2013/14:CU33, rskr. 2013/14:381). En ändrad användning av en bostadsbyggnad som ursprungligen var avsedd för

studenter vid universitet eller högskola bör inte föranleda ändrade krav i fråga om ljudnivån vid byggnadens fasad.

Mot denna bakgrund föreslår utskottet att riksdagen genom ett tillkännagivande ställer sig bakom en uppmaning till regeringen att besluta om en ändring i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader som är avsedd att underlätta byggande i närheten av spårtrafik och vägar. Utskottet anser att ändringen bör ha följande innebörd.

Huvudregeln om ett riktvärde för buller från spårtrafik och vägar ska ändras från 55 dBA till 60 dBA ekvivalenta ljudnivån vid en bostadsbyggnads fasad. Den särskilda regel som avser en bostad om högst 35 kvadratmeter kan då utgå. Det ska däremot införas en särskild regel för en bostadsbyggnad som är avsedd för studenter vid universitet och högskola enligt vad utskottet anför. För en sådan bostadsbyggnad ska riktvärdet anges till 65 dBA ekvivalent ljudnivå vid bostadsbyggnadens fasad.

Regeringen bör noga följa tillämpningen av den nya förordningen och överväga eventuella behov av en ytterligare komplettering av regleringen av omgivningsbuller som möjliggör ett byggande utifrån de riktvärden som anges i förordningen.

De av utskottet förordade ändringarna i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader kommer generellt sett att underlätta bostadsbyggande på orter där det råder stor bostadsbrist. Den föreslagna särregeln för studentbostäder kommer att möjliggöra byggande i attraktiva lägen där nu gällande bestämmelser lägger hinder i vägen.

Uppdrag till Boverket m.m.

Regeringen uppdrog den 17 december 2015 åt Boverket att följa upp och beskriva effekterna av bestämmelserna i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader och analysera vilka effekter mer tillåtande riktvärden skulle kunna få. För att ge Boverket ett bra underlag för denna redovisning har länsstyrelserna fått i uppdrag att särskilt analysera och redovisa kommunernas tillämpning av de nya bestämmelserna om omgivningsbuller i plan- och bygglagen och förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader och redovisa detta till Boverket. Regeringen har tidigare lagt Boverkets redovisning av uppdraget så att myndigheten innan årsskiftet 2016/17 ska redovisa vilka konsekvenser en förordningsändring i enlighet med det förslag som remitterades sommaren 2014 skulle få, såväl konsekvenser för bostadsbyggandet som andra konsekvenser.

Regeringen har redovisat att den utifrån Boverkets uppföljning avser att vidta åtgärder med hänsyn till riksdagens tillkännagivande.

Utskottets ställningstagande

Riksdagens tillkännagivande från våren 2015 innebar att regeringen borde besluta om vissa ändringar i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader. Ändringarna syftade till att underlätta byggande i närheten av spårtrafik och vägar och utskottet ansåg att ändringarna generellt sett skulle komma att underlätta bostadsbyggande på orter där det råder stor bostadsbrist.

Det har nu gått över ett år sedan riksdagens tillkännagivande till regeringen i frågan. Utskottet anser att det är mycket anmärkningsvärt att regeringen ännu

inte har ändrat förordningen på det sätt som framgår av riksdagens tillkännagivande. Regeringens saktfärdighet har inneburit att byggbar mark inte kunnat tas i anspråk för bostadsbyggande och att byggprojekt har försenats eller fått en annan utformning är byggherrens förstahandsval. Detta är naturligtvis mycket olyckligt med hänsyn till den akuta brist på bostäder som nu råder. Mot denna bakgrund anser utskottet att regeringen omgående bör besluta om en ändring i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader enligt riksdagens tillkännagivande från 2015.

Vad utskottet anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen. Ställningstagandet innebär ett bifall till motionen.

Reservationer

1. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 1 (SD)

av Roger Hedlund (SD) och Mikael Eskilandersson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

a) Anslagen för 2017

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 18 enligt reservanternas förslag i bilaga 6.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:2229 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) och avslår proposition 2016/17:1 utgiftsområde 18 punkt 3 och motionerna 2016/17:3145 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkandena 1 och 2, 2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 1, 2016/17:3462 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 1, 2016/17:3466 av Ola Johansson m.fl. (C) och 2016/17:3471 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 2.

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

= utskottet

Ställningstagande

Sverigedemokraterna har i sin partimotion om budgeten för 2017 (mot. 2016/17:2102) lagt fram förslag om utgiftsramarna för statsbudgetens utgiftsområden. För utgiftsområde 18 innebär vårt förslag en betydligt snävare ram än vad regeringen föreslår i budgetpropositionen. Riksdagen beslutade den 23 november att ställa sig bakom regeringens förslag om utgiftsramar. Vi kan emellertid konstatera att det inte finns något hinder att nu, under det andra steget i beslutsprocessen, ställa oss bakom vårt förslag om anslagen inom utgiftsområde 18 som läggs fram i motion 2016/17:2229. Såväl Sverigedemokraternas som övriga oppositionspartiets förslag om de aktuella anslagen håller sig väl inom den beslutade utgiftsramen.

Inom utgiftsområde 18 föreslår Sverigedemokraterna satsningar som bl.a. syftar till fler bostäder och trygga boenden och boendemiljöer. I synnerhet krävs det insatser för att lösa den tilltagande bostadsbristen, till stor del orsakad av en okontrollerad invandring.

Sverigedemokraternas bostadspolitiska vision är att ett hem är grunden för ett tryggt och därmed välmående samhälle, vilket saknas i dag i den rådande

bostadsbristen. Det ska finnas ett boende för alla oavsett ekonomi. Sverigedemokraterna lägger stor vikt vid att barn får en stabil uppväxt och att unga ges goda förutsättningar att både bo och studera. En anpassad och trygg boendeform ska ges våra äldre. Bostadspolitiken ska skapa förutsättningar för människor att bo och leva i de bostadsformer som passar den egna livssituationen bäst. Sverigedemokraternas vision är ett fungerande samhälle där alla människor bor trivsamt på den plats de önskar och det är lätt att flytta och hitta ny bostad. Våra förslag till anslag på området utgår från den visionen.

Det är angeläget att staten på olika sätt tar ökat ansvar för ett tillräckligt bostadsbyggande och upprustningen av bostadsområden. Sverigedemokraterna anser dock att byggsubventioner inte är den rätta vägen. Subventionerna är kostsamma och deras effekter kan ifrågasättas. Vi ser en risk i att subventionerna snarare kan hämma byggandet och att de leder till att det byggs bostäder som inte motsvarar de faktiska behoven. Vi anser därför att riksdagen inte bör anvisa medel för subventioner till renoveringar eller till nybyggnation. Riksdagen bör heller inte anvisa medel för stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande då vi anser att kommunbonusen har en felaktig utgångspunkt. Enligt vår mening bör utgångspunkten i stället vara att byggandet motsvaras av ett tillväxtbehov.

På många platser i Sverige är otryggheten extra stor. Framför allt de s.k. miljonprogramsområdena är utformade på ett sätt som gör det svårt för polisen att närvara och upprätthålla lag och ordning utan att samtidigt utsättas för risk. Sverigedemokraterna gör därför en satsning på ökad trygghet i förorterna och föreslår ett antal trygghetsskapande åtgärder i utsatta områden. För att kommunerna ska kunna arbeta med att förändra områdesplaneringen föreslår vi att 250 miljoner kronor ska ligga kvar på anslaget 1:7 och användas till ett bidrag till berörda kommuner.

Vidare vill Sverigedemokraterna se en utökad och samordnad regional planering för att möta de behov som finns och för att bistå kommunerna med kompetens som de behöver för bostadsplanering. Vi anser att detta är något som framför allt skulle hjälpa mindre kommuner. Sverigedemokraterna föreslår därför att det inrättas ett anslag på 50 miljoner kronor för detta ändamål.

För att möta behoven för den åldrande befolkningen föreslår vi att det inrättas ett anslag på 25 miljoner kronor för tillgänglighetsanpassning av bostäder. Vi vill också underlätta och öka byggandet av studentbostäder och äldre bostäder. Vi avsätter därför utöver regeringens förslag 100 respektive 150 miljoner kronor som ska finansieras via anslaget 1:9.

Vi föreslår också att anslaget till Lantmäteriet höjs med 100 miljoner kronor för att uppdaterade kartor ska kunna tillhandahållas kostnadsfritt. Den nuvarande ordningen som innebär att Lantmäteriet tvingas ta betalt även för den digitala kartinformationen leder till betydande förluster i samhällsekonomin. Det visade sig exempelvis vid den stora branden i Västmanland när räddningstjänsten använde sig av föråldrade kartor.

Vad gäller den konsumentpolitiska delen ser vi positivt på arbetet för att uppnå bättre fungerande konsumentmarknader och ett mer ändamålsenligt

konsumentskydd. Vi välkomnar att mer fokus sätts på hållbarhet och miljö, för att på så sätt uppnå positiva miljömässiga fördelar samtidigt som vi ser det som angeläget att god ekonomisk hushållning eftersträvas. Grunden för den fria marknaden är att konsumenter kan göra fria och medvetna val utifrån den information som konsumenten får. Detta bygger på att konsumenten är medveten och har förutsättningar att agera självständigt.

Sammanfattningsvis innebär det som anförts ovan att vi föreslår att riksdagen bifaller motion 2016/17:2229 (SD) om utgiftsområde 18 och avslår samtliga övriga motionsförslag som behandlas i denna del i betänkandet. Förslaget i budgetpropositionen om anslagen (punkt 3) bör bifallas i de delar det överensstämmer med motionsförslaget och i övrigt avslås. Vidare föreslår vi att riksdagen antar förslagen i budgetpropositionen (punkterna 1, 2 och 4) om myndiganden för regeringen som inte står i strid med vårt förslag.

Vårt anslagsförslag för utgiftsområde 18 finns sammanställt i bilaga 6.

2. Bostadspolitiskt mål, punkt 2 (V)

av Nooshi Dadgostar (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:1736 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1 och
avslår motion
2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 2.

Ställningstagande

Vänsterpartiet anser att bostaden är en social rättighet och att den bör vara en grundläggande del av den generella välfärden. Vi menar att alla människor ska ha möjlighet att leva i bra bostäder till rimliga kostnader i en miljö där man kan känna sig trygg. Så är det inte i dag i bostadsbristens Sverige.

Att bostaden blivit en vara på en sedan länge havererad marknad är ett stort misslyckande som behöver rättas till. Det bostadspolitiska mål som gäller i dag, och som ska vara vägledande för regeringens politik på området, antogs under den tidigare borgerliga regeringen 2011. Det är ett mål som bygger på en övertro på marknaden, utförsäljningar och politisk passivitet. Den borgerligt förda politiken har lett till stora och allvarliga problem på bostadsmarknaden, där bostadsbristen måste sägas vara det mest akuta. Vänsterpartiet menar att dessa utmaningar måste mötas med politiskt ansvarstagande i form av en bostadspolitik med höga ambitioner.

Bostadspolitiken ska vara en grundläggande del av den generella välfärdspolitiken, och vi menar att det därför behövs en tydlig omläggning av politikens inriktning. Frågan om att bygga bort bostadsbristen, med fokus på hyresrätter, bör prioriteras. För detta krävs statliga insatser i form av ekonomiskt stöd för ökat byggande. Ett första steg i en sådan omläggning har nu tagits med de nya statliga stöden för att stimulera bostadsbyggande, renoveringar och energieffektiviseringar. Dessa åtgärder är emellertid inte tillräckliga, och arbetet med att förändra bostadspolitikens inriktning måste fortsätta i en rad frågor. Vänsterpartiet kommer att vara fortsatt drivande i dessa frågor i budget-samarbetet med regeringen.

Den nya inriktningen måste givetvis även avspegla sig i ett annat bostadspolitiskt mål än det mål som varit vägledande för den borgerliga bostadspolitiken. Det behövs ett nytt mål som ger uttryck för ett samhällsansvar och tydliga sociala ambitioner. Vänsterpartiet föreslår därför att det införs ett bostadspolitiskt mål för utgiftsområde 18 med följande formulering.

Alla ska ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader och i en stimulerande och trygg miljö inom långsiktigt hållbara ramar. Bode- och bebyggelsemiljön ska utgå ifrån människors behov, bidra till jämlika förhållanden och särskilt främja en god uppväxt för barn och ungdomar. Vid planering, byggande och förvaltning ska en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling vara grund för verksamheten.

Det jag nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

3. Bostadspolitiskt mål, punkt 2 (KD)

av Tuve Skånberg (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 2 och avslår motion

2016/17:1736 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Riksdagen godkände hösten 2011 det bostadspolitiska mål som ska vara vägledande för regeringens arbete. Målet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Det övergripande målet har sedan konkretiserats

i flera delmål som bl.a. ger uttryck för behovet av goda förutsättningar för den fysiska planeringen och samhällsbyggandet, långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven, en väl fungerande konkurrens i bygg- och fastighetssektorn, långsiktigt hållbara byggnadsverk samt effektiva och rättssäkra regelverk.

Målen tar fasta på den enskilda konsumentens valfrihet och återspeglar en ambition att fortsätta reformarbetet inom politikområdet mot mindre detaljregleringar och sänkta trösklar. Det är vidare centralt att skapa goda förutsättningar för byggande, förvaltning och ägande av bostäder samt att underlätta för bostadsmarknaderna att fungera på ett sätt som inkluderar alla människor. Med den prioriteringen skapas också möjligheten till valfrihet och mångfald. Målsättningen anger även att bostadsbeståndet ska hålla hög kvalitet och att boende och förvaltning av bostäder ska bidra till en hållbar utveckling.

Civilutskottet har under de fyra senaste riksmötena tagit ställning till och avstyrkt motioner med förslag om ett bostadspolitiskt mål med en lydelse motsvarande den som nu föreslås i Vänsterpartiets partimotion (bet. 2012/13:CU1, 2013/14:CU1, 2014/15:CU1 och 2015/16:CU1). Vi anser att det i dagsläget saknas skäl att omformulera det bostadspolitiska målet. Mot bakgrund av de stora utmaningar som i dag finns inom bostadspolitiken är målet högst aktuellt och vi anser därför att det bör kvarstå i sin nuvarande form.

Det vi nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

4. Konsumentpolitiskt mål, punkt 3 (M, C, L, KD)

av Tuve Skånberg (KD), Ewa Thalén Finné (M), Jessika Roswall (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Ola Johansson (C), Thomas Finnborg (M) och Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3147 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 1 och
bifaller delvis motion
2016/17:3471 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 1.

Ställningstagande

Under alliansregeringen var målet för konsumentpolitiken att konsumenterna har makt och möjlighet att göra aktiva val. Målet utgick från konsumentens

kapacitet att göra egna val men också från behovet av ett regelverk som underlättar för konsumenterna att göra medvetna och informerade val. En viktig utgångspunkt var att konsumenter måste kunna tillgodogöra sig tillförlitlig information om produkters pris och egenskaper, om produktionsmetoder, säkerhetsaspekter och vilken påverkan konsumtionen har på människor, miljö och klimat. Genom att kunna vara påläst har en konsument möjlighet att själv lösa frågeställningar som uppstår i samband med sin konsumtion. Målet betonade den enskilda konsumentens möjlighet till inflytande och bestämmanderätt.

Detta mål ersattes hösten 2015 av ett konsumentpolitiskt mål som handlar om väl fungerande konsumentmarknader och en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion. I den nya målformuleringen har alla hänvisningar till den enskilda konsumenten och dennes konsumentmakt tagits bort. Vi ser med oro på att regeringen är på väg att återgå till en konsumentpolitik som är mer inriktad på att styra konsumenterna än på konsumentmakt. Det nya målet är ett uttryck för en sådan konsumentpolitik.

Vi anser att konsumentpolitikens roll ska vara att stärka konsumenternas ställning på marknaden och bidra till att öka konsumenternas egenmakt genom att möjliggöra aktiva val.

Enligt vår mening bör det tidigare konsumentpolitiska målet återinföras. Det är en uppgift för regeringen att ta nödvändiga initiativ. Vad vi nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Ställningstagandet innebär ett bifall till motion 2016/17:3147 yrkande 1 och delvis bifall till motion 2016/17:3471 yrkande 1.

5. Konsumentpolitiskt mål, punkt 3 (SD)

av Roger Hedlund (SD) och Mikael Eskilander (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen delvis motion
2016/17:3471 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 1 och
avslår motion
2016/17:3147 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Sverigedemokraternas konsumentpolitik utgår mycket från den lilla människans perspektiv. Vi värnar om att skapa ett välfungerande samhälle där lagar och regler ska vara logiska och så enkla som möjligt att förstå. Det är viktigt att man som konsument kan känna trygghet och har möjlighet att få den information man behöver för att fatta bra och korrekta beslut. Samtidigt som det

är viktigt att näringslivet har bra villkor och att det finns en välfungerande konkurrens måste det finnas regler som stoppar oseriösa företag på ett effektivt sätt. Konsumenten ska ha möjlighet att göra aktiva val. Regler som hindrar konsumenten från att göra aktiva val bör om det är möjligt helt tas bort.

Vi anser att varken det nya konsumentpolitiska målet eller de förslag på målformuleringar som föreslås i motionerna i tillräcklig utsträckning når upp till de målsättningar som vi har på konsumentpolitikens område. Enligt vår mening bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag om ett nytt konsumentpolitiskt mål som kan få ett brett stöd i riksdagen. Vad vi nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Ställningstagandet innebär delvis bifall till motion 2016/17:3471 yrkande 1 och avslag på motion 2016/17:3147 yrkande 1.

6. Stöd till tillgänglighetsanpassning av bostäder, punkt 4 (SD)

av Roger Hedlund (SD) och Mikael Eskilandersson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 20, bifaller delvis motion 2016/17:2386 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 och avslår motionerna 2016/17:2009 av Solveig Zander (C) yrkandena 1 och 2 samt 2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 19.

Ställningstagande

Vi anser att bebyggelsen i så hög utsträckning som möjligt ska vara anpassad på ett sådant sätt att personer med olika funktionsnedsättningar kan leva ett normalt liv. När det gäller nybyggnation är det självklart att alla former av hinder för tillgängligheten ska undvikas redan från början. I den äldre bebyggelsen finns det emellertid ett stort behov av åtgärder som successivt kan förbättra tillgängligheten. Det gäller både enkelt avhjälpna hinder, exempelvis onödiga trappsteg, som kan åtgärdas direkt och andra former av hinder som är mer lämpliga att åtgärda i samband med ombyggnader och annan upprustning. Ett statligt stimulansbidrag för tillgänglighetsanpassning i den befintliga bebyggelsen skulle sannolikt kunna påskynda utvecklingen mot ett tillgängligt samhälle. Vi anser att regeringen bör låta utreda hur ett sådant generellt stimu-

lansbidrag för tillgänglighetsanpassning kan utformas och därefter återkomma till riksdagen med förslag i frågan.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

7. Stöd till tillgänglighetsanpassning av bostäder, punkt 4 (KD)

av Tuve Skånberg (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 19 och avslår motionerna

2016/17:2009 av Solveig Zander (C) yrkandena 1 och 2,

2016/17:2386 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 och

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 20.

Ställningstagande

Dagens byggregler för hur invändiga mått i bostäder ska uppnås fördyrar byggprojekt och motsvarar inte vad bostadskonsumenter efterfrågar. Väggar som måste separera kök från övrig boyta, tvättmaskiner och torktumlare som måste stå bredvid varandra i stället för ovanpå och krav på fristående garderober i stället för skjutdörrsgarderober utgör alla exempel på fördyrande krav som står i otakt med tiden. Krav som avser anpassning av lägenheter för personer med funktionsnedsättning verkar på samma sätt och leder till stora ytor med standardmått som i flera delar måste säkras för att godkännas.

I stället för dyra generella standardmått i bostadsutformningen bör lösningar eftersträvas som anpassas efter individen. Personer med olika typer av funktionsnedsättning kan ha olika behov som till och med står i konflikt med varandra. För att bättre tillmötesgå individuella behov kan en fond skapas för att finansiera tillgänglighetsanpassning av bostäder. Finansiering av fonden kan göras av byggföretagen utifrån de vinster som ett utökad handlingsutrymme i utformning skapar. Därmed kan ett flertal fördyrande krav som i dag dikterar bostäders utformning avskaffas. Det är regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

8. Finansiering och tillgång till geodata, punkt 5 (SD)

av Roger Hedlund (SD) och Mikael Eskilander (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD) yrkande 24 och

avslår motionerna

2016/17:1992 av Robert Hannah och Mathias Sundin (båda L) yrkandena 1–3,

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 35–37 och

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkandena 22 och 23.

Ställningstagande

En av Lantmäteriets huvuduppgifter är att kartlägga Sverige och förse samhället med geodata. Insamlingen av geodata bekostas av skattemedel. Då är det också rimligt att geodata i form av bl.a. kartor verkligen kommer till användning i all offentlig verksamhet.

Ett exempel som visar att så inte alltid är fallet är den stora branden i Västmanland 2014 när räddningsinsatsen försvårades och försenades på grund av att det rådde brist på uppdaterade kartor.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har i flera rapporter konstaterat att räddningsledningen under skogsbrandens första dagar hade bristfällig tillgång till papperskartor och att även andra som deltog i insatsen i skogen saknade egna papperskartor med tillräcklig detaljeringsgrad för skogsområdet. Även Skogsbrandsutredningen har framhållit att räddningsinsatsen försvårades av bristen på aktuella kartor.

Vi anser mot denna bakgrund att tillgången till aktuella kartor från Lantmäteriet måste förbättras. Vi föreslår därför att Lantmäteriets senast uppdaterade kartor ska göras tillgängliga kostnadsfritt. Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Sverigedemokraterna har i sin budgetmotion för utgiftsområde 18 (mot. 2016/17:2229) föreslagit att anslaget till Lantmäteriet ska höjas med 100 miljoner kronor årligen för att finansiera arbetet med den föreslagna reformen. I reservation 1 i detta betänkande föreslår vi att en sådan anslagsökning ska genomföras.

9. Finansiering och tillgång till geodata, punkt 5 (L)

av Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 35–37,

bifaller delvis motionerna

2016/17:1992 av Robert Hannah och Mathias Sundin (båda L) yrkandena 1–3 och

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkandena 22 och 23 samt avslår motion

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilanderesson (båda SD) yrkande 24.

Ställningstagande

För att bättre kunna ta till vara de samhällsvinster som öppna geodata kan medföra anser jag att dagens finansieringsmodell bör ses över för att underlätta allmänhetens och företagets tillgång till öppna geodata. Lantmäteriet har efterfrågat en ny finansieringsmodell som gör det möjligt att slopa avgifter och begränsande villkor för användning. Flera andra länder, däribland Nederländerna och Danmark, har infört öppna geodata från sina myndigheter fritt tillgängliga på nätet med stora samhällsekonomiska vinster.

Frågan om öppna geodata är så väsentlig att fler steg snabbt måste tas. Min grundsyn är att geodata ska vara tillgängliga avgiftsfritt för både myndigheter och allmänhet. Finansieringen av en sådan reform bör ses i ljuset av att det samtidigt pågår ett övergripande arbete för digitalisering av Lantmäteriets alla tjänster. Jag är öppen för att pröva möjligheten att se öppna geodata som en kostnadsfri följd av den myndighetsutövning och avgiftsbelagda verksamhet som ändå sker i verkets regi, och att en omstrukturering av finansieringen inom den befintliga budgetramen således skulle kunna vara tänkbar. Jag anser att regeringen bör ta initiativ till en översyn av tänkbara sätt att finansiera en full övergång till öppna geodata. I avvaktan på den översynen bör Lantmäteriet få i uppdrag att så långt som möjligt fortsätta att tillgängliggöra geodata.

Utöver att se över finansieringsmodellen behöver vi en standardisering för att få enhetliga geodata. Det skulle kraftigt förbättra såväl samhällsplanering som katastrofinsatser. Arbete med standardisering pågår men bör intensifieras eftersom det i nuläget innebär ett hinder för att utnyttja potentialen med geodata. Framtidens tjänsteleverantörer av data och dataspecifikationer behöver

enligt min mening vara gränslösa och därmed så enkla som möjligt att använda. För att uppnå bästa tillgängliga geografiska data är det nödvändigt att harmonisera den offentliga sektorns geografiska data även internationellt.

Det är regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

10. Finansiering och tillgång till geodata, punkt 5 (KD)

av Tuve Skånberg (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkandena 22 och 23,
bifaller delvis motionerna

2016/17:1992 av Robert Hannah och Mathias Sundin (båda L) yrkandena 1–3
och

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 35–37 och
avslår motion

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 24.

Ställningstagande

Öppna och avgiftsfria geodata är mycket viktigt för att effektivisera flödet av information i alla samhällsprocesser och skapa en väl fungerande samhällsstruktur. Kostnadsfri tillgång till geodata utan begränsande villkor för användning skulle bl.a. ge bättre förutsättningar för näringslivsutvecklingen och klimatanpassningsarbetet. Dessutom skulle fria geodata främja utvecklingen mot en effektivare sammanhållen digital planprocess som skulle ge bättre förutsättningar för ett ökat bostadsbyggande.

Av Statskontorets rapport Från analog till digital – Insatser för att främja en digital planprocess (rapport 2014:3) framgår att en digital planprocess innebär vinster såväl för kommunerna och staten som för allmänheten och exploatörerna. För att uppnå den maximala samhällsnyttan av en digital planprocess behöver hela samhällsbyggnadsprocessen omfattas av ett digitalt arbets sätt. Statskontorets förslag om en nationell e-strategi för en digital planprocess, en nationell databas för detaljplanebestämmelser och fri tillgång till geodata är mycket viktiga delar i digitaliseringen och effektiviseringen av samhällsbygandet.

Statliga geodata finansieras i dag genom anslag och avgifter. Genom en komplicerad modell inom Geodatasamverkan utbyter statliga myndigheter och landets kommuner geodata och pengar. Detta medför kostnader och innebär att mycket tid läggs ned på administration av avtal och licenser. Denna verksamhet behöver effektiviseras och förenklas för att förbereda ett framtida införande av öppna och avgiftsfria geodata.

Det ska i sammanhanget framhållas att Lantmäteriets egen förhoppning är att kunna göra alla sina geodata fritt tillgängliga och att få en ny finansieringsmodell som gör det möjligt att slopa avgifter och begränsande användningsvillkor.

Sammanfattningsvis behöver den nuvarande finansieringsmodellen för geodata ses över och ersättas med en modell där myndigheterna inte tar betalt av varandra för sin service. Vidare bör öppna och avgiftsfria geodata införas för den offentliga sektorn i Sverige. Det är regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

11. Översyn av Lantmäteriet, punkt 6 (M, C, KD)

av Tuve Skånberg (KD), Ewa Thalén Finné (M), Jessica Roswall (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Ola Johansson (C) och Thomas Finnborg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
 2016/17:1063 av Jan R Andersson (M),
 2016/17:1958 av Kristina Yngwe (C),
 2016/17:3056 av Solveig Zander (C),
 2016/17:3092 av Anders Åkesson och Per Åsling (båda C),
 2016/17:3142 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 2 och
 2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 21.

Ställningstagande

För ett stort antal verksamheter och för hela samhällsbyggnadsprocessen är Lantmäteriets insatser mycket avgörande. Bostadsbyggandet kräver bildande av nya fastigheter, och byggandet av järnvägar kräver markupplåtelser med stöd av fastighetsbildningslagen, ledningsrättslagen och anläggningslagen. Landsbygdens näringsliv gör affärer där fastighetsreglering och avstyckning är avgörande för etablering av nya företag och utveckling av företag. När samfälligheter upprättas för vägar eller när anläggningar för bredband installeras

är myndigheten inkopplad för att lösa markupplåtelsefrågorna. För den som vill förändra sin fastighet genom om- eller tillbyggnader, registrera ägande vid köp eller försäljning eller ändra fastighetsgränser behövs också Lantmäteriets insatser. Kommuner och byggföretag behöver vid flera tillfällen under arbete med detaljplaner invänta besked och utlåtanden från Lantmäteriet om möjligheter att genomföra detaljplanen.

Under många år har Lantmäteriet haft stora problem med långa handläggningstider. Trots tillgång till ny teknik är väntetider och handläggningstider ett mycket stort problem för många som vill utveckla sina företag och sina fastigheter. Runt om i landet finns dessutom kraftiga variationer i längden på handläggningstiderna och på flera håll kan ärenden ta flera år. I avsaknad av handläggning och beslut från Lantmäteriet tvingas t.ex. köpare vänta med byggnadsåtgärder. Människor avstår från fastighetsaffärer på grund av långa handläggningstider. Lantmäteriets avgifter bestäms av regeringen, men de motsvarar inte arbets- och serviceinsatsen.

Enligt vår uppfattning skulle många aktörer som konsulter, byggföretag eller fastighetsägarna själva kunna utföra mätningssdelen i en förrättning, vilket dagens regelsystem helt förhindrar. I de flesta andra länder finns lösningar där certifierade företag eller personer får utföra olika moment i en fastighetsbildning. Den möjligheten saknas i Sverige och det ska ses i ljuset av den personal- och kompetensbrist som finns hos Lantmäteriet. Lantmäteriet har svårt att rekrytera välutbildade medarbetare. På flera håll i landet har kontor till och med behövt stängas för att man inte kunnat tillgodose behovet av kompetent personal. Stora pensionsavgångar inträffar samtidigt som tillgänglig kompetens är efterfrågad på flera håll. Nyexaminerade lantmätare stannar inte länge inom Lantmäteriet, eftersom de kan välja närliggande branscher med mer dynamisk löneutveckling.

Vi anser att tiden nu är mogen för en allmän översyn av Lantmäteriets verksamhet. Det är regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ. Vad vi anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

12. Översyn av systemet med kommunala hyresgarantier, punkt 7 (C)

av Ola Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2016/17:2031 av Kerstin Lundgren (C) och
2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 5.

Ställningstagande

Kommunala hyresgarantier innebär att en kommun går i borgen för en hyresgäst som har tillräckligt god ekonomi för ett eget boende men som ändå har svårt att få ett förstahandskontrakt på en hyresrätt med besittningsskydd.

Under 2015 utfärdades endast 110 nya garantier i totalt 14 av landets 290 kommuner. Det beviljade bidraget som utgår från Boverket med 5 000 kronor per hyresgaranti till kommunerna blev under 2015 totalt 550 000 kronor, att jämföra med de 43 000 000 kronor som avsatts i regeringens budget för kommunala hyresgarantier. Intresset har från början varit svagt och utvecklingen är negativ. Av statistiken framgår att endast tre kommuner sticker ut med en klart högre grad av nyttjande.

Det är uppenbart att garantin inte utformats på ett sådant sätt att den upplevs som attraktiv för kommunerna att använda sig av. Samtidigt finns ett behov av att göra fler bostäder tillgängliga för resurssvaga hushåll. Det är främst hushåll med betalningsanmärkningar och hushåll där det saknas en fast inkomst av arbete som beviljas hyresgarantier. Det är heller inte meningen att kommuner mer än i enstaka fall ska träda in för att täcka upp för utebliven hyresinbetalning.

Det torde vara uppenbart för alla att det nuvarande systemet inte fyller sitt syfte. Enligt min uppfattning är det nu hög tid att se över för- och nackdelar med det nuvarande systemet. En fråga blir om det finns ett intresse hos merparten av landets kommuner för att använda det nuvarande systemet som ett verktyg. Det bör även undersökas huruvida det krävs regelförändringar för att kunna rikta garantier till nyanlända i etablering. Om intresse inte finns hos merparten av landets kommuner för att använda kommunala hyresgarantier bör det övervägas att avveckla systemet till förmån för individuella stöd för att göra fler bostäder tillgängliga för alla. Det är en uppgift för regeringen att ta nödvändiga initiativ.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

13. Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder, punkt 8 (C)

av Ola Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:3073 av Ola Johansson och Helena Lindahl (båda C) yrkande 1 och

2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 13.

Ställningstagande

Radon i bostäder förorsakar varje år omkring 500 lungcancerfall i Sverige. Radonproblemet är därmed ett av de största hälsoproblemen som är kopplade till vårt boende. Det finns ett riktvärde som gäller för radon och innebär att åtgärder bör vidtas i byggnader om radonhalten i inomhusluften ligger över 200 Bq/m³. I miljömålsarbetet har det inom miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö även funnits ett delmål som innebär att alla bostäder i Sverige ska ha en radonhalt under denna nivå 2020. Ansvariga myndigheter har emellertid gjort bedömningen att detta mål inte kommer att nås på grund av att den nuvarande takten i mätningar och åtgärder för att få ned radonhalten är för långsam.

Strålsäkerhetsmyndigheten uppskattar att det finns närmare 325 000 bostäder med radonhalter som överstiger 200 Bq/m³. För att hitta och sanera alla dessa bostäder behöver det göras mätningar i så gott som alla småhus och alla lägenheter med markkontakt eller med blåbetong i konstruktionen. Svensk Radonförening gör bedömningen att ca 2 miljoner bostäder bör mätas för att miljömålet ska nås till 2020.

För att påskynda och underlätta för landets hushåll att avhjälpa problemet med radon i bostäder har Boverket i ett antal år administrerat ett s.k. radonbidrag, där hushåll med radon kan ansöka om att få en del av sina åtgärdskostnader täckta. Från och med 2015 års statsbudget har dock radonbidraget fasats ut. När Boverkets senaste informationskampanj genomfördes 2006 ledde det till att ett stort antal radonåtgärder vidtogs och de medel som var anslagna till radonbidraget var då inte tillräckliga. Ansökningarna och uttaget av radonbidraget har sedan successivt minskat som en direkt följd av avsaknaden av informationskampanjer om risker med radon i bostäder. Hushållen och fastighetsägarna har i dag en sämre kunskap om riskerna med radon. Regeringen bör därför låta utreda om ett eventuellt återinförande av radonbidraget kan leda till en ökning av antalet radonåtgärder i landets bostäder samt vilken storlek och inriktning på anslaget som ger den bästa effekten.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

14. Utvärdering av de statliga investeringsstöden, punkt 9 (L)

av Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 1.

Ställningstagande

För att få igång byggandet i Sverige krävs stora genomgripande och långsiktiga reformer för framtiden.

Subventioner ger inget långsiktigt stabilt bostadsbyggande. Det kan möjligen i viss mån kortsiktigt påverka inriktningen på byggandet och kan också göra att vissa redan planerade byggprojekt förskjuts i tid, men de motverkar de långsiktiga spelregler som är så avgörande för att byggandet varaktigt ska öka. Subventioner till renovering av fastigheter snedvrider också förhållandena mellan de fastighetsägare som får subventioner och de fastighetsägare som redan renoverat med egna medel. Vi anser att det är fastighetsägaren som ska ta det ekonomiska ansvaret för att vårda och renovera sin fastighet, inte staten.

Jag anser att regeringen nu bör ta initiativ till en oberoende utvärdering av de statliga byggsubventionernas effektivitet.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

15. Startlån, punkt 10 (KD)

av Tuve Skånberg (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 7.

Ställningstagande

Efterfrågan på att äga sitt boende motsvaras inte av dagens produktion av bostäder. Samtidigt har kravet på egeninsats i kombination med amorteringskrav kraftigt höjt tröskeln till det ägda boendet, vilket framför allt stänger ute unga som vill köpa sin första bostad från bostadsmarknaden. I stället hänvisas de till dyra hyresrätter som i längden oftast är ett dyrare boende. Kristdemokraterna vill utreda att införa ett system som bidrar till att minska problemen med de höga trösklarna till det ägda boendet, utan att det leder till överskuldssättning och en överhettad bostadsmarknad. Ett exempel på sådant system är startlån, som finns i flera länder och har betytt mycket för att möjliggöra för framför allt yngre konsumenter och personer med låga men stabila inkomster att ta steget över tröskeln till det ägda boendet. Särskilt de norska s.k. startlånen och det brittiska s.k. första steget i Help to Buy är relevanta för en svensk kontext och visar att sådana system kan få stor effekt. Startlånet innebär ett statligt stöd

till den egna kapitalinsatsen i form av ett topplån. Dessa topplån ska ha samma strikta amorteringskrav som gäller för bolånemarknaden i övrigt och marknadsmässig ränta. De småhus och lägenheter som blir aktuella för startlån bör också beläggas med ett tak för vad de får kosta. Det är regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

16. Riktvärden för trafikbuller, punkt 11 (S, MP, V)

av Johan Löfstrand (S), Hillevi Larsson (S), Lars Eriksson (S), Eva Sonidsson (S), Emma Hult (MP), Leif Nysmed (S), Nooshi Dadgostar (V) och Johanna Haraldsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motion

2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 9.

Ställningstagande

Riksdagen har genom en bestämmelse i miljöbalken om skydd mot olägenheter för människors hälsa bemyndigat regeringen att utfärda bl.a. riktvärden för buller. Regeringen fattade den 9 april 2015 beslut om en förordning om trafikbuller vid bostadsbyggnader som trädde i kraft den 1 juni 2015. Under tiden för beredning av ärendet inom Regeringskansliet framfördes det kritik i riksdagen mot att beslutet om en förordning dröjde. Från regeringens sida framhöll man emellertid att det förordningsförslag som remitterades av den tidigare regeringen ledde till omfattande synpunkter från remissinstansernas sida. Det handlade både om de hälsoaspekter som alltid gör sig gällande i frågor som gäller buller och om olika lagtekniska frågor. Mot denna bakgrund ansåg regeringen att det var angeläget att noga beakta folkhälsoaspekterna vid beredningen av ärendet samtidigt som reglerna gavs en tydlig utformning.

I flera av remissvaren riktades det kritik i olika avseenden mot den tidigare regeringens förordningsförslag. Det gällde bl.a. det föreslagna riktvärdet för buller från spårtrafik och vägar vid bostadsbyggnaders fasader och särskilt förslaget om en särregel för studentbostäder som tillåter mycket höga bullernivåer. Remissinstanserna pekade framför allt på hälsoriskerna med en hög bullerexponering.

Regeringen uppdrog den 17 december 2015 åt Boverket att följa upp och beskriva effekterna av bestämmelserna i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader och analysera vilka effekter mer tillåtande riktvärden skulle kunna få. För att ge Boverket ett bra underlag för denna redovisning har läns-

styrelserna fått i uppdrag att särskilt analysera och redovisa kommunernas tillämpning av de nya bestämmelserna om omgivningsbuller i plan- och bygglagen och förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader och redovisa detta till Boverket. Regeringen har tidigare lagt Boverkets redovisning av uppdraget så att myndigheten innan årsskiftet 2016/17 ska redovisa vilka konsekvenser en förordningsändring i enlighet med det förslag som remitterades sommaren 2014 skulle få, såväl konsekvenser för bostadsbyggandet som andra konsekvenser. Utifrån detta avser regeringen att vidta åtgärder med hänsyn till riksdagens tillkännagivande. Mot denna bakgrund anser vi att det saknas skäl att föregripa Boverkets redovisning med ett nytt tillkännagivande från riksdagen.

Sammanfattningsvis anser vi således att det inte finns behov av ett ytterligare tillkännagivande till regeringen i frågan. Det aktuella motionsyrkandet bör därför avslås.

Särskilda yttranden

1. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 1 (M)

Ewa Thalén Finné (M), Jessika Roswall (M), Carl-Oskar Bohlin (M) och Thomas Finnborg (M) anför:

Riksdagen beslutade den 23 november 2016 om ramar för statsbudgetens utgiftsområden och om en beräkning av statens inkomster. I motionen Plan för ett starkare Sverige – Moderaternas budgetmotion 2017 (2016/17:3350) presenteras Moderaternas budgetförslag och Alliansens riktlinjer för den ekonomiska politiken.

Sverige beskrivs ofta som ett av världens bästa länder att leva och växa upp i. Men vi behöver göra mer för att fortsätta utvecklas i samma höga takt som vi gjort historiskt. Sverige utmanas av ett nytt och växande utanförskap som snart omfattar motsvarande 1 miljon människor, av skolresultat som sjunker och av otrygghet i alltför många områden. Många människor lever ett bra liv i Sverige med jobb, familj och fritidssysslor. Men många människor lever i en annan verklighet. En verklighet där man aldrig fått sitt första jobb, där barnens skolgång inte fungerar och där samhällsgemenskapen brister. Så får det inte vara. Vårt samhälle ska inte svika någon.

Budgetpropositionen visar tyvärr på en regering som är anmärkningsvärt nöjd, trots de utmaningar som människor ser omkring sig, och som verkar sakna plan och riktning. En regering som lånar i högkonjunktur och låter kostnaderna för bidrag och flyktmottagande öka kraftigt. En regering som höjer trösklarna in på arbetsmarknaden genom högre skatter och utbyggda bidrag. En regering som inte tar skolans problem på allvar, säger nej till en timmes mer undervisningstid per dag och skjuter på mer matematik i högstadiet. En regering som tar mer än den ger till företagen och för en ineffektiv bostadspolitik. En regering som säger nej till ytterligare 2 000 poliser.

Vi moderater står för en annan väg. För att möta framtiden behövs en plan för ett starkare Sverige. Moderaternas mål är att öka välbefindandet, tillväxten och tryggheten för alla i Sverige. De reformförslag vi presenterar är fokuserade på hur jobben ska bli fler och skolan ska bli bättre. Vi vill bryta utanförskapet och stärka incitamenten för att arbeta genom att stå upp för rimliga skattenivåer, investera i utbildning och infrastruktur och värna företagsklimatet. Fler i arbete är avgörande för att få mer kunskap i skolan, högre kvalitet i välfärden och ett starkare Sverige.

Riksdagen har ställt sig bakom regeringens förslag till utgiftsramar, beräkning av statens inkomster och inriktning på budgetpolitiken. I enlighet med riksdagens rambeslutsprocess ställs regeringens budgetförslag och oppositionspartiernas budgetförslag mot varandra som helheter, och budgeten beslutas sedan i två steg. Moderaternas budgetförslag är en sammanhållen helhet, och eftersom riksdagen i steg ett, rambeslutet, har ställt sig bakom regeringens

förslag till ekonomiska ramar för statsbudgeten och inriktning på budgetpolitiken deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 18. I stället framför vi i detta särskilda yttrande synpunkter på regeringens förslag och redovisar den anslagsfördelning och de förslag som Moderaterna presenterar i motion 2016/17:3145.

Bostadsbristen är en av Sveriges stora samhällsutmaningar. En långvarig bostadsbrist har utvecklats till en akut bostadskris. Alliansregeringens arbete på området var inriktat på att genomföra regelförenklingar och skapa långsiktigt hållbara spelregler för en bostadsmarknad i balans där bostadskonsumenternas efterfrågan blir styrande. Vi ser nu att regeringen har börjat avveckla den moderna bostadspolitik som alliansregeringen drev och som ledde till att det nu byggs mer än vad det har gjorts under de senaste 20 åren. Regeringen har med stöd av Vänsterpartiet återgått till en ineffektiv subventionspolitik inom det bostadspolitiska området som är mycket bekymmersam. Det är en politik som drevs under flera årtionden av socialdemokratiska regeringar och som starkt har bidragit till dagens problem på bostadsmarknaden. Det är alarmerande att regeringen så ensidigt väljer att fokusera på en subventionspolitik som byggnads- och fastighetssektorn inte efterfrågar. Enligt vår mening är det reformer som behövs, inte subventioner. Därför ser vi också med oro på att reformtempot för regelförenklingar och frigörande av mark att bygga på har avstannat, frågor som Moderaterna driver starkt. Vi anser att mer behöver göras för att få fram mer byggbar mark och för att åstadkomma snabbare planprocesser.

Moderaterna avvisar regeringens förslag om subventioner inom det bostadspolitiska området. Moderaternas budgetförslag innebär i stället satsningar på bl.a. innovativt byggande för att främja möjligheterna till ny teknik och effektiva produktionsmetoder. Satsningen görs inom ramen för Boverkets anslag. Vi vill också prioritera kortare handläggningstider hos Lantmäteriet som en del i att effektivisera fastighetsbildningsverksamheten. Inom det konsumentpolitiska området är fokus för vårt budgetförslag att utveckla och prioritera Hallå konsument, konsumentupplysning kopplat till nya branscher och arbetet mot oseriös konsumentkreditgivning. Moderaterna ser allvarligt på problemet med överskuldssättning som både innebär ett personligt lidande för den enskilde individen och stora kostnader för samhället. Stödet till dem som genomgår skuldsanering är centralt för att skuldsaneringslagen ska fungera som det är tänkt. Den som genomgått skuldsanering ska inte behöva hamna i en ny skuldfälla.

2. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 1 (C)

Ola Johansson (C) anför:

Sverige behöver ett nytt ledarskap. Trots att vi befinner oss i en högkonjunktur, där fler jobb borde växa fram och sysselsättningen borde stiga, ökar tudelningen i samhället. Tudelningen finns mellan unga och äldre, mellan högt utbildade och de som saknar gymnasieexamen samt mellan inrikes och utrikes

födda. Tudelningen är också regional. Samtidigt som vissa orter växer och utvecklas har många mindre orter drabbats av neddragningar i globaliseringens, finanskrisens och lågkonjunktursens spår.

Regeringen har valt att föra en politik där underskotten ökar, trots att det är i goda tider som vi borde bygga skyddsvallar inför framtida lågkonjunkturer. De åtgärder som regeringen finansierar med dessa lånade pengar har, enligt regeringens egna expertmyndigheter, en obefintlig eller negativ effekt på arbetsmarknaden. Det är inte en ansvarsfull politik.

Centerpartiets budgetmotion stakar ut en annan riktning för Sverige. Följande frågor prioriteras särskilt:

Ekonomiskt ansvarstagande. Finanspolitiken måste i goda tider skapa skyddsvallar inför en framtida nedgång, men i stället för att göra det väljer den sittande regeringen att låta statsfinanserna gå med underskott. Centerpartiet föreslår i stället en budget som redan nästa år är i balans och som når överskott åren därefter. Vi sparar 11 miljarder kronor mer än regeringen 2017.

Bryt tudelningen. Trots högkonjunktursen växer gapet mellan inrikes och utrikes födda och mellan hög- och lågutbildade. Fler enkla jobb måste skapas för att de som står utanför ska kunna komma i arbete. Inte minst är det viktigt för att snabbt integrera de många nyanlända. För detta krävs sänkta skatter på att anställa, reformer på arbetsmarknaden och färre regleringar. Tryggheten måste också öka i hela landet, med fler poliser, och det förebyggande arbetet måste stärkas för att tudelningen ska brytas. Dessutom behöver kommunsektorn stärkas och fler satsningar göras på fler jobb och företag.

Förstärk klimatomställningen. Sverige måste återta ledningen i den gröna omställningen. Våra klimatutsläpp har slutat minska och arbetet för en giftfri vardag behöver förstärkas. För detta krävs kraftfulla styrmedel där förorenaren betalar och där intäkterna från miljöskatter finansierar sänkt skatt på arbete i en grön skatteväxling.

Högkonjunktursen ger oss en unik chans att bygga svensk ekonomi stark, att genomföra strukturreformer för att bredda tillväxten och jobbskapandet till fler och att ta nästa steg i klimatomställningen.

Regeringen har visat sig oförmögen att hantera dessa utmaningar. Det är uppenbart att Sverige behöver ett nytt ledarskap.

Riksdagen har i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom regeringens budgetproposition och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där. Eftersom riksdagen har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den jag och Centerpartiet önskar avstår jag från att delta i beslutet om anslagens fördelning. Centerpartiets budgetförslag måste betraktas som en helhet där delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. I stället redovisar jag i detta särskilda yttrande den fördelning av anslagen inom utgiftsområde 18 som förordas i Centerpartiets anslagsmotion 2016/17:3466 och kommenterar kortfattat regeringens förslag.

Svensk bostadspolitik har ett antal problem som var för sig är allvarliga och som tillsammans gör bostadsmarknaden till ett av de samhällsområden som är

i störst behov av reformer. Det byggs för lite och det befintliga beståndet utnyttjas inte effektivt. Därtill har bostadspriserna under lång tid vuxit betydligt snabbare än hushållens inkomster. Detta har bidragit till en ökad skulduppbyggnad och en situation som troligtvis inte är långsiktigt hållbar.

Dessvärre har vi en regering som i stället för reformer sätter sin tilltro till subventioner och detaljstyrning av bostadsmarknaden. Det är en sådan politik som har lett fram till en bostadsmarknad som i dag är präglad av ett återhållsamt byggande med bostadsbrist, skenande bostadspriser i stora delar av landet och återhållsamhet för bygginvesteringar i andra delar.

För att öka byggandet behövs strukturreformer, inte subventioner. Subventioner är dyra, ineffektiva och riskerar snarare att påverka konkurrensen inom bygg- och fastighetssektorn negativt. Flera företrädare för branschen har klargjort att man inte vill ha den här typen av stöd från staten utan vill i stället ha en fortsättning på alliansregeringens arbete med regelförenklingar och en reformering av den lagstiftning som påverkar bostadsmarknaden.

Alliansregeringen genomförde ett omfattande arbete på det området, men många hinder för byggande återstår och det behövs nu en omfattande insats för att undanröja kvarstående hinder och öka tillgången på byggbar mark. Centerpartiets alternativ till regeringens bidragspolitik är bl.a. en fortsatt reformering av plan- och bygglagen, åtgärder som kan stimulera nya finansieringslösningar, ökad konkurrens, reformer som successivt frigör hyressättningen samt en översyn av skatter på att köpa, äga och sälja en bostad eller ett bostadsbestånd. Centerpartiets budgetförslag innehåller också ett nytt anslag för trygghetskapande stadsplanering som ska kunna sökas för att finansiera trygghetskapande åtgärder i utsatta områden.

3. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 1 (L)

Robert Hannah (L) anför:

De offentliga finanserna är i ordning, sysselsättningen växer och ekonomin befinner sig i en högkonjunktur. Men i stället för att använda högkonjunkturen för att bygga en buffert för sämre tider väljer regeringen att låna och presentera ofinansierade bidragshöjningar. I stället krävs en liberal ekonomisk politik där utbildning belönas, där skatten på jobb är lägre än i dag och där det alltid är lönsamt att gå från bidrag till jobb.

Det är tydligt att reformerna som genomfördes mellan 2006 och 2014 inte räcker för att klara de nya utmaningar vi står inför. Efter två år av rödgrön regeringsmakt står det klart att Sverige är på fel väg. Allt för många står utanför arbetsmarknaden, ofta är det personer med bristande utbildning eller utrikes födda. En stor andel elever lämnar grundskolan utan fullständiga betyg. Det finns fortsatt brister i sjukvård och omsorg. Migrations- och integrationsutmaningen växer. Miljö- och klimatutmaningarna kräver kraftfulla och effektiva svar. Dessutom har kriget i Syrien och IS närvaro i regionen fruktansvärda konsekvenser för såväl samhällen som människor. Att vi är fast förvissade om att visa solidaritet i den största flyktingkatastrofen sedan andra världskriget

understryker bara behovet av att vårda de offentliga finanserna. För att vända utvecklingen behövs en ny vision för vad Sverige ska vara och nya och kraftfulla förslag för att nå dit. För att möta framtidens utmaningar behöver Sverige en ny reformagenda.

Liberalerna lägger fram en budget med reformer för framtiden. Vi satsar på bättre kunskaper i skolan, bättre möjlighet för företag att anställa och ett försvar med kapacitet att försvara Sverige. Dessutom presenterar vi en integrationsplan som bygger på lika delar humanism och realism, och som motverkar parallellsambanden och hedersvåld. Vi prioriterar också det militära försvaret. Den säkerhetspolitiska situationen i vårt närområde har kraftigt försämrats på kort tid, vilket ställer höga krav på vår beredskap både vad gäller det nationella försvaret och våra samarbeten med andra. Sverige behöver snabbt rusta upp och gå med i Nato.

Riksdagen har genom rambeslutet avvisat Liberalernas förslag till inkomstberäkning och fördelning av utgifter per anslagsområde. Därmed tar Sverige nu en annan väg än den Liberalerna vill se. Sverige kommer att tappa i jobb, kunskap och försvarsförmåga.

Vårt budgetförslag är att betrakta som en helhet. På majoriteten av utgiftsområdena överensstämmer inte riksdagens beslut med det förslag till ram som Liberalerna förespråkade. Liberalerna ser ett värde i att budgeten och budgetprocessen hålls samman. Även enskilda och på kort sikt motiverade utbrytningar riskerar att på lång sikt försvaga budgetprocessen och effektiviteten i finanspolitiken. Vi väljer därför att inte delta i beslutet om fördelningen till anslag inom utgiftsområde 18. I det följande redovisas i sammanfattning innehållet i vårt budgetförslag för utgiftsområde 18 som lagts fram i motion 2016/17:3462.

Liberalerna är kritiska till att regeringen fortsätter att driva en politik som syftar till att subventionera fram fler bostäder. Det är en politik som i grunden är feltänkt. Subventionerna snedvrider konkurrensen, bostadsmarknadens funktion försämrats och medlen går i övervägande majoritet av fallen till bostäder som ändå skulle byggas. Det är anmärkningsvärt att regeringen fortsätter driva denna subventionspolitik trots att bygg- och fastighetssektorns egna branschorganisationer är kritiska till statliga byggsubventioner. Enligt vår mening är subventionerna misshushållning med skattemedel. Liberalerna avvisar därför regeringens förslag om subventioner. Enligt vårt budgetförslag anpassas också anslaget för omstrukturering av kommunala bostadsföretag och anslaget för stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad till den faktiska utgiftsnivån. Vidare är det enligt min mening dålig hushållning med skattemedel att bygga upp ett särskilt statligt informationscenter för hållbart byggande i Boverkets regi. I stället bör Boverket ges i uppdrag att utveckla en modell för offentlig hyresstatistik.

Kommunernas handläggningstider för plan- och bygglovsärenden är i dag ofta långa. Liberalernas förslag innebär att det inrättas ett anslag på 25 miljoner kronor som en ekonomisk stimulans till de kommuner som har förkortat eller som framgångsrikt arbetar för att förkorta handläggningstiderna för plan-

och bygglovsärenden. Med anledning av detta vill jag också påminna om det tillkännagivande till regeringen som riksdagen gjorde hösten 2015 om att regeringen behöver vidta nödvändiga åtgärder för att koppla någon form av incitament eller sanktioner till kommande regler om kommuners handläggnings-tider för anmälningsärenden. Liberalerna kräver att regeringen återkommer till riksdagen med lagförslag med anledning av riksdagens tillkännagivande.

På det konsumentpolitiska området avvisar vi regeringens förslag om att ge Konsumentverket i uppdrag att inrätta ett partssammansatt forum för miljö-smart konsumtion. Regeringen har inte presenterat någon analys av hur risken för sammanblandning mellan offentliga och privata intressen i ett sådant organ ska kunna förebyggas. Enligt Liberalernas budgetförslag ges Konsumentverket i stället ett uppdrag om åtgärder för att stärka konsumentmakten för personer med funktionsnedsättning. Vi vill också öka stödet till att stärka det civila samhällets organisationer som på olika sätt främjar konsumentens intressen.

Liberalernas anslagsförslag för utgiftsområde 18 baserades på att vissa anslag kan skäras ned med beaktande av den faktiska utgiftsnivån under senare år samt på en något reviderad pris- och löneomräkning för vissa myndigheter.

4. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 1 (KD)

Tuve Skånberg (KD) anför:

För ökad gemenskap och framtidstro vill vi ha en politik som skapar förutsättningar för människor att bygga goda relationer och känna trygghet och som underlättar för människor att gå från utanförskap till arbete. Vi vill skapa förutsättningar för en god tillväxt och ett företagsklimat som står sig väl i den globala konkurrensen. Att stärka familjernas självbestämmande och det civila samhällets ställning skapar en grund för fungerande mellanmännsliga relationer. Genom en välfungerande ekonomisk politik kan vi också satsa resurser på offentlig välfärd, lägre skatt för arbetande föräldrar, lägre skatter för arbetande seniorer och lägre skatt på pensionsinkomster. Och med genomtänkta reformer på arbetsmarknaden och i skattepolitiken kan vi förbättra människors möjlighet att lämna arbetslöshet och utanförskap.

Nya jobb skapas inte av politiska lösningar ovanifrån; de skapas i växande och lönsamma företag. Den rödgröna regeringen tror att de kan nå Europas lägsta arbetslöshet och klara integrationsutmaningen med massiva skattehöjningar på arbete och företagande. Kristdemokraternas inriktning är den motsatta – vi vill sänka trösklarna in på arbetsmarknaden och förbättra förutsättningarna för företagande. Det är också av stor vikt att den ekonomiska politiken utformas på ett sådant sätt att resurserna används effektivt för att skapa trygghet för dem som befinner sig i utsatta situationer. Tillväxten måste komma alla till del. Välfärden måste utvecklas genom fortsatt valfrihet, tydligt kvalitetsarbete och effektivt användande av resurser.

Kristdemokraternas budgetförslag är en sammanhållen helhet. Eftersom riksdagen har ställt sig bakom regeringens förslag till ekonomiska ramar för statsbudgeten och inriktning på budgetpolitiken deltar vi inte i det nu aktuella

beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 18. I stället väljer vi i detta särskilda yttrande att kortfattat framföra våra synpunkter på regeringens förslag och redovisa de anslagsförslag för utgiftsområdet som Kristdemokraterna presenterar i motion 2016/17:3347.

Det är viktigt att samhället håller ihop. Att ha någonstans att kalla sitt hem är ett grundläggande behov. Vi måste trygga bostadsförsörjningen åt alla, i olika åldrar, med olika sociala och ekonomiska förutsättningar. En god boendemiljö är viktig, inte minst för barn och unga. Vi måste ta itu med den ökande segregationen och sänka trösklarna för att komma in på bostadsmarknaden. Detaljplaneringen och regelfloran som styr förutsättningarna för svenska bostäder är för omfattande och behöver minskas. Goda intentioner är utgångspunkten för varje regel, men sammantaget har den stora regelbördan negativ påverkan på såväl innovationer inom byggsektorn som den enskildes frihet att forma sitt drömboende. Det behövs regelverk och lagstiftning, men politiken måste veta sina gränser. Kristdemokraterna strävar efter en marknad med sunda spelregler och med långsiktigt förutsägbara villkor för bostadsbygandet.

Bostadsbyggandets villkor har störts av subventioner där politiken tar sig en huvudroll som förlamar marknadsaktörerna i väntan på bidraget som optimerar byggkostnaden. Det investeringsstöd regeringen har introducerat borde för bostadsmarknadens bästa aldrig ha blivit verklighet. Subventionerna är kontraproduktiva och är ett slöseri med skattebetalarnas pengar. Kristdemokraterna avvisar därför dessa. Kristdemokraternas budgetförslag innebär därtill att anslaget för omstrukturering av kommunala bostadsföretag och anslaget för stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad anpassas till den faktiska utgiftsnivån.

I dag råder det dessvärre en akut bostadskris i Sverige. I den tidigare alliansregeringen bidrog Kristdemokraterna till att det togs betydande steg i riktning mot en bättre fungerande bostadsmarknad. Dessa åtgärder får nu genomslag genom bl.a. ett ökat byggande, men det behövs ytterligare reformer för att skapa långsiktiga stabila spelregler på bostadsmarknaden. Det är helt nödvändigt att fortsätta reformarbetet med bl.a. förenklingar i plan- och bygglagstiftningen, generösare bullerregler och ökad tillgång till byggklar mark. Regeringens förslag för utgiftsområdet pekar dessvärre i en helt annan riktning. Förutom att det under lång tid har byggts för lite bidrar även den bristande rörligheten på bostadsmarknaden till utbudsproblemet. En orsak till den bristande rörligheten är de s.k. flyttskatterna. Dessa behöver ändras så att skatten betalas först när man inte längre äger någon bostad. På så sätt flyttas hela vinsten till en ny ägd bostad.

Kristdemokraternas budgetförslag innebär även att ett testamentsregister inrättas hos Skatteverket där man frivilligt kan registrera sitt testamente.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2016/17:1 Budgetpropositionen för 2017 utgiftsområde 18:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2017 ställa ut kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder, kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden och kreditgarantier för lån som kooperativa hyres-rättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för om bildning till kooperativ hyres-rätt som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor (avsnitt 3.7.4).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2017 ställa ut kreditgarantier till kreditinstitut som lånar ut pengar till enskilda för förvärv av bostad (förvärvsgarantier) som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 5 000 000 000 kronor (avsnitt 3.7.4).
3. Riksdagen anvisar för budgetåret 2017 ramanslagen under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik enligt tabell 1.1.
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2017 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges i tabell 1.2.

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:1063 av Jan R Andersson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avreglera Lantmäteriet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1736 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nytt bostadspolitiskt mål och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1958 av Kristina Yngwe (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en privatisering av delar av Lantmäteriets verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1992 av Robert Hannah och Mathias Sundin (båda L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda införandet öppna geodata för offentlig sektor i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över finansieringsmodellerna för att kunna möjliggöra öppna geodata i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en harmonisering av den offentliga sektorns geografiska data nationellt och internationellt och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2009 av Solveig Zander (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att se över ett statligt stöd för tillgänglighetsinventering och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ett statligt stöd för installation av hiss och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2031 av Kerstin Lundgren (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av systemet med kommunala hyresgarantier och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2229 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2016/17:2386 av Markus Wiechel (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten till att inrätta ett stimulansbidrag för generell anpassning för personer med funktionsnedsättning vid bebyggelse och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3056 av Solveig Zander (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa upp om Lantmäteriets åtgärder för att nå sina mål om kortare handläggningstider har uppfyllts och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3073 av Ola Johansson och Helena Lindahl (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att radonbidragets storlek och inriktning bör utredas och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3092 av Anders Åkesson och Per Åsling (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa möjligheten för privata entreprenörer att utföra vissa lantmåteriuppgifter och om att främja och underlätta för inrättandet av fler kommunala lantmåterimyndigheter och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3118 av Ola Johansson m.fl. (C):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över systemet med kommunala hyresgarantier och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att återinföra ett bidrag för att kartlägga mark och sanera bostäder med radonstrålning som överstiger de nationella gränsvärdena och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3142 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kortare vintertider hos Lantmäteriet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3145 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik enligt förslaget i tabellen i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förstärkning till Lantmäteriet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3147 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det konsumentpolitiska målet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om oberoende utvärdering av de statliga byggsubventionernas effektivitet och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning om tänkbara finansieringsmodeller för öppna geodata och tillkännager detta för regeringen.

36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett fortsatt uppdrag till Lantmäteriet om öppna geodata och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om standardisering av öppna geodata och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3347 av Caroline Szyber m.fl. (KD):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att behålla nuvarande bostadspolitiska mål och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erbjuda startlån för köp av småhus och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en fond för anpassning av bostäder efter funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att konkurrensutsätta Lantmäteriet och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att effektivisera plan- och byggprocessen genom en digital planprocess och om att i ett första steg införa öppna geodata för offentlig sektor i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över finansieringsmodellen för geodata och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett stimulansbidrag för tillgänglighetsanpassning och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Lantmäteriets kartor ska göras tillgängliga kostnadsfritt och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändrade gränsvärden i enlighet med tidigare tillkännagivande måste ske innan den 1 januari 2017 och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3462 av Robert Hannah m.fl. (L):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag att bemyndiga regeringen att under 2017 för anslaget 1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 400 000 000 kronor 2018–2020 (avsnitt 3.7.7).
3. Riksdagen avslår regeringens förslag att bemyndiga regeringen att under 2017 för anslaget 1:9 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 3 000 000 000 kronor 2018–2020 (avsnitt 3.7.9).

2016/17:3466 av Ola Johansson m.fl. (C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2016/17:3471 av Robert Hannah m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nytt konsumentpolitiskt mål och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringens förslag om ett korporativt sammansatt forum i hållbarhetsfrågor inte bör genomföras och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionens anslagsförslag

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag		Avvikelse från regeringen			
		M	SD	C	L	KD
1:1 Bostadspolitisk utveckling	24 000	-1 000		-4 000		
1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	99 500				-84 715	-70 000
1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	43 000				-38 072	-33 000
1:4 Boverket	253 791	-21 846		-35 850	+14 436	-846
1:5 Statens geotekniska institut	45 947	-217		-217		-217
1:6 Lantmäteriet	554 131	-85	+100 000	-36 659	-1 390	-2 085
1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	1 000 000	-1 000 000	-750 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
1:8 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande	1 800 000	-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000
1:9 Investeringstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	2 700 000	-2 700 000	-2 000 000	-2 700 000	-2 700 000	-2 700 000
2:1 Konsumentverket	156 254	-8 774		-11 770	-6 516	-774
2:2 Allmänna reklamationsnämnden	43 732	-467		-7 470		-467
2:3 Fastighetsmäklarinspektionen	21 372	-3 128		-4 130		
2:4 Åtgärder på konsumentområdet	18 459			-3 000	+3 000	
2:5 Bidrag till miljömärkning av produkter	4 374			-1 000		
<i>Nya anslag</i>						
99:1 Regional bostadsplanering			+50 000			
99:2 Tillgänglighetsanpassning av bostäder			+25 000			

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen				
		M	SD	C	L	KD
99:3 Trygghetsskapande stadsplanering				+70 000		
99:4 Bonus till kommuner för kortare handläggningstid					+20 000	
99:5 Införandet av ett testamentsregister						+3 800
Summa för utgiftsområdet	6 764 560	-5 535 517	-4 375 000	-5 534 096	-5 593 257	-5 603 589

BILAGA 3

Regeringens och oppositionens förslag till beställningsbemyndiganden

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Tidsperiod	Avvikelse från regeringen					
			M	SD	C	L	KD	
1:2	Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	43 000	2018–2025					
1:7	Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	400 000	2018–2020			–400 000		
1:9	Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	3 000 000	2018–2020			–3 000 000		
Summa beställningsbemyndiganden		3 443 000		±0	±0	±0	–3 400 000	±0

BILAGA 4

Utskottets anslagsförslag

Förslag till beslut om anslag för 2017 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Tusental kronor

Ramanslag	Avvikelse från Utskottets förslag regeringen	
1:1 Bostadspolitisk utveckling	±0	24 000
1:2 Omstrukturerings av kommunala bostadsföretag	±0	99 500
1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	±0	43 000
1:4 Boverket	±0	253 791
1:5 Statens geotekniska institut	±0	45 947
1:6 Lantmäteriet	±0	554 131
1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	±0	1 000 000
1:8 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande	±0	1 800 000
1:9 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	±0	2 700 000
2:1 Konsumentverket	±0	156 254
2:2 Allmänna reklamationsnämnden	±0	43 732
2:3 Fastighetsmäklarinspektionen	±0	21 372
2:4 Åtgärder på konsumentområdet	±0	18 459
2:5 Bidrag till miljömärkning av produkter	±0	4 374
Summa för utgiftsområdet	±0	6 764 560

BILAGA 5

Utskottets förslag till beställningsbemyndiganden

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Tusental kronor

Ramanslag	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag	Tidsperiod
1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	±0	43 000	2018–2025
1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	±0	400 000	2018–2020
1:9 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	±0	3 000 000	2018–2020
Summa beställningsbemyndiganden	±0	3 443 000	

BILAGA 6

Reservanternas anslagsförslag

Reservation 1, punkt 1 (SD)

Förslag till beslut om anslag för 2017 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Tusental kronor

Ramanslag	Avvikelse från regeringen	Reservanternas förslag
1:1 Bostadspolitisk utveckling	±0	24 000
1:2 Omstrukturerings av kommunala bostadsföretag	±0	99 500
1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	±0	43 000
1:4 Boverket	±0	253 791
1:5 Statens geotekniska institut	±0	45 947
1:6 Lantmäteriet	+100 000	654 131
1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	-750 000	250 000
1:8 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande	-1 800 000	0
1:9 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	-2 000 000	700 000
2:1 Konsumentverket	±0	156 254
2:2 Allmänna reklamationsnämnden	±0	43 732
2:3 Fastighetsmäklarinspektionen	±0	21 372
2:4 Åtgärder på konsumentområdet	±0	18 459
2:5 Bidrag till miljömärkning av produkter	±0	4 374
<i>Nya anslag</i>		
99:1 Regional bostadsplanering	+50 000	50 000
99:2 Tillgänglighetsanpassning av bostäder	+25 000	25 000
Summa för utgiftsområdet	-4 375 000	2 389 560